

308642 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2, చెన్నపట్టణము 1919 నం. జనవరి నెల 19 వ తేది బుధవారము NO 247
సంపుటము. 3. రాక్షస నామ సంవత్సర పుష్య మాస శుద్ధ చతుర్థి తిథి. సంచిక 282

THE DAWN OF HOPE

to the hopeless sufferers from bodily pains, such as, Headache, Rheumatism, Sprains, Lumbago, Stiff Joints, Neuralgia, Toothache, Cuts, Sore Throat, Cold, etc. is now certain as ever as it has been since the world famed.

(REGD.)

AMRUTANJAN

(REGD)

has come to the rescue. It is prepared from pure drugs of Vegetable Origin, and is the tried remedy for all aches and Pains.

PRICE PER POT ANNAS EIGHT ONLY. of All dealers in Drugs or from

AMRUTANJAN DEPOT Madras & Bombay.

అందమైన 1916 క్యాలండరు

కర్ణాటకాలో కేశి మోహనాంగి సాందర్భము, లావణ్యము, ముగ్ధత్యములను కలిపియుండునది. జనవరి నెల 21 వ తేది శనివారం నానాడు రాత్రి 10 గంటలకు ముగియవలయును. క్యాలండరు విక్రయము బంపబడును.

పోస్టు ఖర్చులకై అణచివేసి కంపనలయిన.

ఇతరులకు వి. పి. ఖర్చులతో 0-4-0; 12-8 వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 1-12-0.

అమృతాంజనము నొప్పులకు సిద్ధమృతము.

చక్కని డబ్బీతో రూ. 0-8-0; డబ్బీ 1-8 రూ. 0-4-0

తామర తైలము

డబ్బీ 1-8 0-4-0.

పండ్ల పాడి

డబ్బీ 1-8 0-2-0.

మోహినీ తైలము

సీసా 1-8 0-12-0.

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేక చోట్లలో విక్రయించబడును.

అమృతాంజనము డిపో,

109 ఫ్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి. 6 తంబుల్లెప్పేటి, మద్రాసు.

కొయ్యమనలన క్యాలండరుల కొద్దివరకు మాదిరింపబడుచున్నది దరఖాస్తులకు వెంటనే కంప్యూటర్ మాకాధికారులకు గావాలి.

వనోషధి సారసపరిలా

(28)

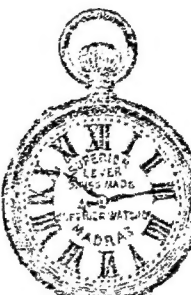
ఇది జీవానందబుట్టు సత్పురుషులను మరియు వశల చర్మకోశములను పాగుచేయును కీర్తనాల్లు, హాకివా రువుపోట్లు వీరశక్తులు, రక్తవికారములను గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినివలించును. వాడికింతు థలలు పుష్టినిగలిగించును. వెల్తురు కుద్ధివలన వృద్ధి జేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మూర్ఛ గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును.

కుష్టుకుమందు:- ఇది చర్మమును పూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతీయభువల్లి (తాగుటకు మండు) నాగల్లి తైలము వైపురకు మందు. ఈరెండుకలిపి నెలరోజులకు సోరోపునుండు 5-0-0.

బాప్రైటరు:- పి. డి. సావంత్, గకర, పననవాడి, నం. 2, బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT Fannawadi, No. 144 No. 2, BOMBAY.

నువీరియర్ లీవర్ జ్యూయలు వాచ్. గోలునుతో సహా ధర రూ 3-0-0 పోస్టేజీ 0-4-0 డీకీ 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈగడి గూడము రయలమిదా ఈ గం వెని చేసె ఎట్టవీరిరావో ముద్రింపబడియుండు ఇది చాలా బల కంబైలు లి. లీగమును. డబ్బీ 1-8-0 అలాగూ డో. జూ. 2-8-0 మొదలగునట్లు దగి యింకునది కైమాతి బోధాగమన గ్యారంటీదిటి అలికిందియుండునది సీసాది బా కై తయారు చేయబడింది. కానీ 2-8-0 మొదలగు చిక్కిరు. ఒకరోక్కూన తీయవలెను తలంపుతో తిమ్మిర వెలసందిరిది. చాలకాలము కదిలే ముట్టి, వ్యూ. ధగల గడియార మిది యొకటియే నువీ యాభవమున వెలి యును. ఇదికల కనేక గడియారులు బిచ్చును మోగవలె పట్టికల నందియున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడును. చా చట్టమున నీవేరులు కొని కంకణించినిన. కలయాలెందుమో నువీ యర్ వాచ్ కంపెనీ, నాథురాజ్య వెంకటేశ్వరవాచ్.

కాటోల్ పాడరు

వల్లులు, చీమలు, ఈగలు, చిచ్చులును నున్న గదిలను నుట్టించు పురుగులను నశింపజేయును. డి. 1-8 అ. 0-4-0

కాటోలు వత్తులు

రోమలను, ఈగలను నశింపజేయును, పారిపోలును. 240 కట్టలుగల పెట్టె 1-8 అ 12 బాత రోజులముందు చీమలును కడకటింపజేయును ఇల్లును బాడెను, పుత్తకేటికలను చివలించుండి గావాలి. నాలుగింకెట్లు:- టి. హార అందుకో, 1-11, స్ప్రింగ్ రుస్ప్రీటు, జార్జి టౌన్, మదరాస్.

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది. గ్రంథకర్త:- గా. హరినాథ్ శర్మరావు ఎం. ఏ.

తైలినుభము కథలు చదివినట్లు చదువుకొన చిచ్చును. బహుప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లింకు వ్రాయ బడును. చందాపద్ధతి ఆరుసంచికలకు రూ. 2-0-0

అంచెనాలి లేదు. ప్రవేశియుము లేదు. సిద్ధమయిన సంచికలు పి. పి. గా పంపుచుము. కలయకాడి:- ప్రపంచచరిత్ర కార్యాలయము, (27) 148, కాంచీ, నాథురాజ్య వెంకటేశ్వరవాచ్.

సంస్కృతభాషా పాఠశాలలు

(ఒక విలేఖకుడు.)

మన పరిశ్రమకరులగు భారతభూమి వానాశ్రయమొప్పిన జేశము. శిశోన్మనస్థిగతుల భేదములు. ఆచారముల వ్యత్యస్తములు. భాషల విభిన్నములు. మతముల యనంతభాగములు. అట్టి వ్యత్యస్తములగు భారతజేశము సామాన్యమైనది కాదు. సుత్రజేత కాస్త్రపురాణములను జ్యోతిషములను చూచుచున్నవారలకు అనుచున్నది, పరిశ్రమలను వాహనముల కాకరంబై, మిన్ను నుట్టు పుస్తకరాజముల కింబై పులపరిపుష్పభోజితులగు నాద్యావనంబులకు స్థాయియై, అందలిజనులపాలింబు స్వర్గంబై యొప్పుచున్నది. అట్టియైత్రవజేశములో నివసించు జాతి కన్యకల మొదటిగాదు భారతీయులు సామాన్యులు గారు.

కూర్చుంటున్నవారలకు నుత్తమమైనదియు మహాప్రీతి నుత్పాదించుచు నుండు సంస్కృతభాషామయ మహాస్వస్థభాష, మాతృభాష. ఆ స్వస్థభాషామయమనే మనయాత్మ్యము గ్రహి, యందలి స్వాస్థ్యమును బూర్తిగ్రహించి, ఆభాష లో నజేత్రపు సైరాజ బలము రచించి జేశముల కృతజ్ఞతను బాతులైతి. అట్టి ప్రాచీనభాషయగు గీర్వాణము నేడక్కడక్కడ మిలుచుచునున్నది తలుపుతలుపు మనము న్నుచు. మన జేశములోని యాధునికభాషలకు మాతృక. అంధ్ర భాష కెక్కువంబుండు గలదు దానంతటి యాంధ్రుల కెక్కువంబుండు చున్నది. అట్టి దగ్గరంబుండు జ్యోతిషములను మహావానియ. ఆయన గాఢ ఆంధ్రులు పరమాధికములను సంధులై యున్నాడు. అందులకాదు. భారతీయులందఱు జేశములోని స్వస్థభాషయనుచు నుండు గీర్వాణమును జీవించుచున్నాం. ఆంధ్రులు గీర్వాణమును జీవించు యా భారతీయులు పరమాధి. జీవించు. ఆంధ్రులు ఆత్మరంగములను, ఆత్మప్రసాదికి జీవించు భారతీయులు ఆత్మరంగములను, ఆత్మప్రసాదికి జీవించు.

అట్టివో ఆంధ్రుల యభివృద్ధియే భారతభాషాభివృద్ధి. దానంతటి యాంధ్రులే నవముగాంధ్రులను సంధ్యోత్సాహమునలై కరముల మోడ్చి తమములచేయుచుండు పెంతములైనాను. ఎన్నితమముల చేసినను, ఎన్నిత్రమముల వాచించినను, ఎన్నిత్రమముల చేసినను, గీర్వాణభాషను జదివిన గాని, జీవించు జేశములోని ఆంధ్రులమి, మరేరాష్ట్రీయులేమి, అభివృద్ధి నొందజాలరు. ఆత్మరంగమును జీవించు. పరమాధిని గనుగొనలేరు.

ఎప్పుడు మన జేశములో సంస్కృత పాఠశాలలు కళాశాలలు స్థాపించబడనో, ఎప్పుడు మన జేశముల సంస్కృతభాషయం దత్వంత ప్రేమకరమింది భాషారణమును సుస్థిరమును గ్రోతదో, ఎప్పుడు మన యాంధ్ర భాషకు మాతృకయగు గీర్వాణభాషకు కడుగొరకముతో, సంబంధముతో, వాదించెదమో, అప్పుడే మన జేశాభివృద్ధియగును. అప్పుడే మన జేశముల వారించియున్న తున్నపుత్ర, పోషకములను, యందగవులను, అనినీతికర్తవ్యములను చుచ్చరాక నశించును. అప్పుడే మనము నిర్మలమైన, స్వచ్ఛమైన తపిత్రమైన హృదయములను గ్రహి మాతృకభాషాభివృద్ధియందను, స్వభాషాభివృద్ధియందను చుచుండున నన్యుల కుర్వణ పాత్రులగుచును.

మనయభివృద్ధియన జేశ బాంధవుడగు వందిత మదన మోహనమశ్వగురును, జేశాధీశుడగు దర్బాంగమహారాజు గాడును, మనకు హిందూవిశ్వ విద్యాలయమును గలగజేసి మనకు కాల్యకర్తను నొసర్చిన మహాదేవతారమునకెంతయు గృతజ్ఞులమై యుండవలెను. వా రీయద్యమయనెలకొల్పి జేశములారా! మీరు సామాన్యులను జేయుదు. మేమిదిగో మాతృకభాష జేశములను మిత్రకొలది మీరు జేయుదని జేశములందఱు కొక పెద్దవిజ్ఞానమునుజేసిరి. అవిశ్వవిద్యాలయ విభాన మనుగూర్చి జేశములకు బాగుగ జేటకునుట్లు వివిధరాష్ట్రీయ సంఘములవారు వారిరాష్ట్రీయభాషలలో బ్రయంించి పాఠశాలలను కాలిగ విద్యాధికులకు దరియింట్లు ప్రకటించుట రాష్ట్రీయసంఘములవారి విధియైయున్నది. ఈధర్మమును నెరవేర్చువో రాష్ట్రీయసంఘములవారు క్లాసుకీయులు. ఆ విశ్వ విద్యాలయమునుగూర్చి వారు చిన్న పాత్రంబులు ప్రతిజ్వలన బంపవలెను. దానియొక్క యుద్దేశములు, ఆవిశ్వముల కుర్చిముగ, జేట తెల్లముగ; స్పష్టముగ విశదీకరింపవలెను. రాష్ట్రీయసంఘము లాకార్యమును జేయజూనియో మహానీయులగు జేశాభివృద్ధి పాఠశాలలను గాగుడి ఆవిశ్వవిద్యాలయవిభాన మనుగూర్చిన పరిత్రమ జన్న పాత్రంబులకు ప్రకటించి ప్రతి

మనమున కందింపజేయవలెను. ఆ మహానీయులచే నెలకొల్పబడిన మహాద్యమమునకు వివిధరాష్ట్రీయులు చేయు సాహాయ్యములతో నీసాహాయ్యము మొట్టమొదటిదని చెప్పవచ్చును. ఈ సాహాయ్యము గాక ఇంక రెండు సాహాయ్యములు గలవు. మొదటిది ధనసాహాయ్యము. ఆవిశ్వవిద్యాలయమును బూర్తి చేయుటకు రికోట్ల రూపాయలు కావలె నని మాశ్వకారి లెక్కలవలన జేరింది. అంతసాహాయ్య హిందూజేశముల ధరింపగలరా యని సందిగ్ధము కలగజూడదు. మనజేశము దారిద్ర్యజేశము గాదు. కొన్ని కారణాంతరములచే నేడు దారిద్ర్యదశను ఆనభవించుచున్నది గాని నేడైనను మనము దరిద్రులము గాము. మన భూజీవి వ్యవసాయములనుండి వరుగిచ్చుచున్న నిర్మల జలవాహినీ తరంగములు ప్రవహించు నంతకాలము మిక్కిలి ఫలవంతమైన వ్యవసాయభివృద్ధియే గోధర భాష్యాంబులే మనము తులయాగును మనమును నిశ్చయము. గాబట్టి ఆ మొత్తము మన కొక లెక్కగాదు. పరదేశములలో యుద్ధము వచ్చినదని లక్షణములను రూపాయలను ఇచ్చుచున్నాము. పరదేశములలో మనవారు బాధను పడుచున్నారని ఇంటింటికిబోయి దిచ్చుమెట్టి జేయవలెను రూపాయలను బంపుచున్నాము. ఈధర్మము మనకు మహాస్వస్థయొద్దకుండి వచ్చుచున్నది గాని నేడు కొంతగా మొదలిడలేదు. గాబట్టి భారతీయులు దానధర్మముల కిద్ది వహించి ఆకాశ్యాకీర్తి నే నిలుపుదు. జేయుట కింకము కుద్రమైనది. తలవలెను పుణ్య పరమైనది. జేయుటయులకు, గోధరములకు, తలవలెను వివాహములకు దిచ్చు దానధర్మములకుంబై నీయైత్రవ భాషామయంబులకు మొదటి మహాస్వాస్థ్యముగ నుచువుచున్నాను. గాబట్టి ధనికులకు మనములందఱు తమముల దానధర్మములను బాపుట కిదియే మంచిరహము. ఆమహానీయులు, జేశబాంధవులు, స్వాస్థ్యకరాజులు, స్వస్థాభివృద్ధిలను విడనాడి, రాజ కీర్తిని కట్టికట్టి జేశములై పాటుపడుచుండు పెంతములగు యాదదగినవియము. భారతీయులందఱు మహానీయులకు కృతజ్ఞులై యుండవలెను. జేశములకు ముఖ్యులై ముఖ్యపాథ లో బడి కొట్టుకొనవలసి వచ్చును.

కృత్తుక మాంధ్రజేశములో నవరంజిన సూర్యకక్షింబు దాతలంబులను గొప్ప మహాద్యమముల నెలకొల్పబడినవి. ఆమహాద్యమములకు తల్లితండ్రుల కొన్ని జాతీయసంస్థాపనములు స్థాపించబడినవి. వానిలో మాంధ్రజేశమునకు గలవి తరువవని ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల ముఖ్యమైనది. తమవారి గోదావరీ తీరమున కొత్తూరులో స్థాపించబడిన ఆంధ్రగీర్వాణ విద్యాలయము మరియొకటి. ఇంక నెన్నియున్నవో వామభాగముల తెలియదుగాని ఆయా సంస్థాపనములవారు తమకళాశాలలను, పాఠశాలలను హిందూవిశ్వవిద్యాలయమునకు జేర్చి, ఆ విశ్వ విద్యాలయముయొక్క మృదుమధుర రసమును గ్రహించి జేశాభివృద్ధికి సోహనంబులను గట్ట ప్రయత్నింపవలెను.

సంస్కృత పాఠశాలలు, కళాశాలలు ముఖ్యముగా మన యాంధ్రజేశములో మిక్కిలి తక్కువగనున్నవి. అతర జేశములకు అతర హిందూస్థానములలోను సంస్కృత భాషా పరిచయమును వందీయును మిక్కిలునుగనున్నాడు. జేశములకు తమంతట తామకు సంస్కృత కళాశాలలను స్థాపించి కొని, సంస్కృతభాషాభివృద్ధియను బడసి మిక్కిలి కృతజ్ఞులై గాంచుచున్నాడు. మనము నవీరము ఉత్సాహముతో, కృతజ్ఞముగ కృతజ్ఞములచేసి సంస్కృత భాషాభివృద్ధియను బొందవలెమును. జేవండియెడల మన యభివృద్ధి తాటింపందెను కలె కుండును. అలాటన మండేనయేక గొన్ని కళాబ్రతులకును దలయొత్తిగనుటకు నీలకేను. సంస్కృత భాషాభివృద్ధియను లేనిచో మనలో నొకవిధమైన విలకగల పదార్థముకొందదు అదియుగలిగి నటుకంటియు పాఠ్యాభ్యసనమునంటియు పదార్థము మనలో

లేనిచో మనము పూర్తియైన మనవులము గాము. విజమైన హృదయములు గలవారము గాము. ఆనుకభాషలను నేర్చుకొనుటకు బూర్వము ప్రాచీనభాషలను నేర్చుకొనినగాని మనవిద్య పూర్తి గానేరదు. ప్రాచీనభాషను జదివిన గాని మన మొకజాతివారములము, మన మొక జేశములకునియు, మన మొక గొప్పసంతతి వారిద్దల మనియు దెలియదు. అవిశ్వవిద్యాలయలలో వాటికి జాతీయత నెలయదు. శిలములు మారిపోవును. ఆచారములు వ్యత్యస్తములగును. సర్వము మారుజేంది యితర జేశముల విశాలదృష్టితో మిక్కిలి నీయులుగ గాన్పించును. ఇటువంటి యొక్కట్లులకు జోబడకుండుంట్లు బాగ్ని త్రవడుట మనవిద్య క్షధర్మము. జేశములలోని పెద్దస్థులులతో నేర్చుకొని సంస్కృతపాఠశాలలను స్థాపించి జేశములకు సంస్కృతభాషాభివృద్ధియను గలగజేసి, జేశములనుంబులతో వ్యదేశభాషాభివృద్ధియను మురికొల్పి పరమాధిని అతివ్యతయగ జేయుచు గాక యని ఆంధ్రులను జేయున్నాను.

అమృతమునకు

మోటారు కారులు 1916 రకములు

18-22 H. P. మేక్స్ వెల్ కాక్. రు 3250

20- H. P. ఒక లేండుకార్ రు 4500.

17- H. P. హామో బ్రెలు కారు రు 5,000.

ఈబండ్లన్నియు 5 స్క్లీ గలవి. ఎలెక్ట్రిక్ సిల్బుస్టార్లు, ఎలెక్ట్రిక్ బ్రెలు, ఇతర పరికరములన్నియు, ఇం దనుర్పబడియున్నవి.

వచ్చేవారము జెలివరి యివ్వబడును కేటలాగులకు, నింరవిషయములకు మాకు వ్రాయును.

టెక్సకంపెని లిమిటెడ్,
దరాసు.

Amrutanjani

Best Indian Pain Balm.

వల స్వల్పము! గుణ మధికము!!

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1-కి వెల 0.8-0.

తలనొప్పులమాన్పును, వాయువులోట్ల పోగొట్టును. పార్శ్వపురోష్ఠల బొరదోలును. పోల్ల గొగ్గట్టును వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

సువాసన గలిగి యుండును.

అమృతాంజనము అన్ని విధముల గామును గలిగించును.

ప్రతిఇంట నుండదగి చవుకయైన వైద్యసహాయము.

కంచభాష చీటి చూచిగొనిన మోసము గలగజు.

అమృతాంజనం డిపో, 6 తంబుసెట్టివిధి మదరాసు.

కమృతాపుల వెనచల్లునది సువాసనాద్రవ్యరాజము

ఆరోగ్యము స్పింట్ కలిపినదికాదు. సుగంధపుష్పముల రసము. వాలుగునిండువులు చేతిగడ్డవై జేసిగొనినవో ఎంత మనోహరముగనో యుండును. జేసతానియును సంకరత కానందము గలిగించగలదు.

వల చిన్న సీసా 1-కి	...	0-8-0
,, మధ్యరకం ,,	...	0-12-0
,, పెద్దసీసా ,,	...	2-0-0
సుగంధ కారు ,,	...	0-1-0

వి. సి. చార్జి ప్రత్యేకము.

సోలుపజంట్లు:—అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,
నెం 153 బామామనీసే, బొంబాయి.

మొదరాసు ఏజంట్లు:— మొహతా పురుజో త్రంమూల్,
నెం 29, వైశాలిగోడ, పూంకడినూరు, మద్రాసు.

వైసంఖ్యలు వేలము పుట్టాడమనగానే చూపించు
చున్నది వేరక ప్రమాదముల బట్టి చూచినచో వైసంఖ్య
కంటె నిష్పయోగము మీరముగా లేదు. కొన్ని నిర్భాగ
ములలో భాతీ ములకు అధికారమును కలిగియున్నను, వారి
వేరకమును నిర్వృతమై అధికము అట్టిమియించును.
వై సాయాచి చూచు నే సాయాచిమై అధికారములను
ములు చేయువరకు. మీరు వేరకముగా? అధికారములకు
పులమును మొదలు చేర్చుకొనువరకు విడుచు నింద
కొరె తెలియే చున్నది. అత్యంత జలనే రాగభాగములను
భాతీములకు ప్రదేశములేను. కాన వారి ఇందు చేర్చలేదు.
ఇదిగాక మోదరావాద్, మైసూరు, గ్వాలియరు, కాశ్మీరు,
ముదలకు స్వదేశసంస్థానములనును కొంద రాంగ్లేయులు
గొప్పగొప్ప పదవులను చేర్చారు. వారిసంఖ్యకాద నిడు
చేరలేదు. భాతీమై వ్యోభాగము ముక్కు నాలభాగము
భాతీపురుషులసంఖ్యమై సాయాచిమై రాజకీ విర్వది
యున్నది అయినచు వారి వాస్తవమును బట్టిమై కంటె
నీలవ్యాసా జనులముడుచే రైత్య అధికారములను వేరకము
రాజకీయోద్యోగములము చేర్చవలెను. కాని ప్రత్యేకము
రైత్య విభాగమునందె 7640 యూరోపియనులు చేరమున్నా
రు. ఈవిధముల చే భాతీయొక్క పదవులమును అంగ్లే
యులు ఎకభాగము సాకరించుకొనియున్నాలో పాతకు
లూహించుకొనవలెను. — ఒకవిలేఖకుడు.

ఈజుపుతెరములలో కొంత యాలస్యముగట నిజము. ఆమె నాతో జెప్పెను. శత్రుశత్రువుగా ప్రశ్న మొనర్చుచున్నది నేనామెతో నంటిని. అనబట్టి నే కొత్తగా ఆవిషయము ప్రశ్నించబడెను. అందులను నామె వారంకజాడ నేను నవ్వితిననినూ, ఈజుపుతెరముల నాలస్యముగట ముఖ్యము విషయముని తెలుగు తెలియుననియు నూహించె ం డెంట్లు గారు బహుశా చెప్పిరి ం వులత గారి సాక్ష్యము పొగింపబడెను. న్యూమెను దొర సాని మేరిని భయ పెట్టునప్పునను యూహతో పీక ఇంటివెకసార్వమునకు వెల్లిరి. దిగువకొట్టలో గాని ప్రత్యేకముగ మేజిస్ట్రేటుగారితో గాని ఒకటిరెండువిషయాల తాము జెప్పియుండిన బాగుండి యుండునని నూహించె ం డెంట్లు గారనిరి. “నేనును గ్రేయును

ఒకవేల నుంచి పదివేల వరకు ఉంటుంది. సెప్టెంబరు 9, 42 వేల నుంచి నవంబరు 9 వేల వరకు ఉంటుంది. ఎట్టి ప్రయత్నమునోర్చుకోవడలేదు. మేయరు, ఎడ్వోకేట్ నును వత్తురని హాకరుచెప్పటచే ఆకస్మాత్తు 24 తేదీన కల్పితిని. కయిలెటు న్యాయమే దొరసాని—ఇంతవరకే కేసుచేయుట లేదు. కన్యకాపరణ దోషులలో న్యాయమే దొరసాని హాకరై నోర్యి మేరిలన వాంట్టాల్ మెన్నడు కట్టుకొనలేదు. 24 తేదీన కయిలెటు న్యాయమే దొరసాని విషయమై చిన్నమాటలైన అనలేదు. రంగ సామికిని కయిలెటునకును పరిచయము కలదని చెందుమామల క్రితము తెలియవచ్చినది. అనివ్వతన నూచించితిని. మేజిస్ట్రేటుకోర్టులో కయిలెటు వాంట్టాల్ మెన్నడు (వాసక. కాని, కాని మేజిస్ట్రేటునకు బంప లేదు. న్యాయమే దొరసానిని అరెస్టుచేయునరకు కయిలెటు ఆమెవిషయమున నేరారోపణవాక్యము లనుటలేదు. మాన భంగ నేయును జేర్చు 2-వ తేదీన నిశ్చయించితిని. కాని జామీను దరఖాస్తునందు దీని జడ్జిగారి యెరుట పేర్కొన లేదు. ఈ లోపము ను గూర్చి రిపోర్టు సంపాదించి. మేరి ఎల్లూ హియనకు జెప్పుటనుగూర్చి ఇన్ స్పెక్టరును దర్యాప్తు చేసితిని. తనకు రుజువులు కావరానని ఆతడుచెప్పెను. మా కేసునకు సంబంధించుగాని మేరి డి. కోల్ జెటునకు వ్రాసిన లేఖను సంపాదించి యత్నములు సూపలేదు. అని మావరెం టెండ్రింగు గారు చెప్పించుడ ఈ యత్నమును వాకన మొక రించుటలో బాధ్యులెవరని ప్రశ్నింపబడిరి. మావరెం టెండ్రింగు గారిట్లు చెప్పిరి:—న్యాయమే దొర సాని యింటి నుండి యత్నములు బట్టుకొని వచ్చుటకు సబుఇన్ స్పెక్టరున కధికార మియలేదు. పిల్లలొక కాకిత మిచ్చిరని ఆతడు నాతో జెప్పెను. ఆయత్నములోని అంశములను విడిచియుటకు మానూరులో ఇన్ ఫర్మరు సబుఇన్ స్పెక్టరు యిట్లు చెప్పించుడి. న్యాయమే దొరసాని పిల్లలొకని ఉత్తర మడియే ఉత్తరమునై నోక కవరు కలదు. కవరునై నన్ని యంశముల జదివెనని జెప్పబాలను. ఆ కవరు, ఉత్తరముల గురించి దర్యాప్తు జరుగుచున్నది. ఒక కేసు విచారణలోనున్నది. కవరునై మాలింగన్న తెలిసినను లేదని నీ ననబాలను.

కామినిపరీక్షనొనర్చు రామస్వామి అయ్యగారు లేరిరి. ఎంతకాలము కామినిజరుగునని ఈతడు ప్రశ్నింపబడెను. మేరి న్యాయమే దొరసాని యింట గనుగొనక పూర్వము ఎడ్వోకేట్ కు ఫిర్యాదు సాక్ష్యము కాదని కోర్టువారు పరిగణించినచో కొలది కాలమునని జవాబిచ్చెను. సెప్టెంబరు 8 వ తేదీ తరువాత వాఫిర్యాదు వ్రాయబడెనని ఫిర్యాదునందే సాక్ష్యము కలదని కోర్టువారు జెప్పిరి. పోలీసు ఉద్యోగియొక్క గాని ఇనిషియలులు దానివైలేనని రామస్వామి అయ్య రసెను. ఇనిషియలు లేకపోవుట పొరపాటై యుం డవచ్చును ఉత్తరములోని వ్రాసినట్టి వాదించవచ్చునని కోర్టువారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

ఈచర్యనంతరము అవులకు గారు మరల సాక్ష్యమిచ్చిరి 8 వ తేదీన విద్యుక్తమగు సోదాసుబుడలేదు. నాసమక్షమున ఎడ్వోకేట్ వాంట్టాల్ మెన్నడు ఇన్ స్పెక్టరు విల్క్లెయ్యచే వ్రాయ బడెను. వాకోరికవైసే ఆమె చివర ఆ వాక్యములకూడ వ్రాయించెను. తమ ప్రసంగమున వార్తను గారు లెవొక గారికి వ్రాయ బడిన ఈ దిగువ ఉత్తరమును జదివె:— నా కద్దరుండి లేఖయ్యుట నీకంతయు ఆశ్చర్య మొద వింతును. నీ మాటలు సర్వములయ్యెను. కష్టమున సహాయ మొనరింతుమని అందరును అందురుగాని అట్లొనరించు వారెవ్వరును లేరు. తల్లిదండ్రులు నాకు లేరని ఎ. ఆర్. నీకు తెలియను అందులన నన్ను లేదు క్రమమునపోషించునని నేను నమ్మితిని. ఇంతేగాక ఆతడు నాకు సహాయ మొనరించెను. నడచిన సహచారమును బట్టి ఆతని ఎందులకు నమ్మితిని. ఇప్పుడు వగలు చుంటిని. నన్ను కడు హింసమున జూచిరి. అందుచే నా కావారము క్రమముగ గొన నిచ్చబట్టితిని. కాదు. నాన్నే హితు రాలగు ఒక దొరసానినన్ను పోషించుచున్నది. ప్రభుకు జీవుడాలను కొంటిని కాని బర్మాలోనున్న తిమనకుమారుని బెం డ్లియానుమని ఆమెనన్ను రాత్రింబరళ్లు వధించు చున్నది. ఈ మెనన్ను కడు గారవమున బెంచుచున్నది. పోవణవిషయమైన నీవీధిమైన బెంగళోనకుమని ఆమె వాకభయమిచ్చినది. నేను రహస్యముగ నుంచబడితిని. ఈ అంశమును బయలు పెట్టగల్గు. నడివిన అనంతమున ఈ ఉత్తరమును చించివేయు యు. నీదయగలమాటలకు నేను పునర్వందన మొనరించుచుంటి ని. నీవనని జరిగినది. ఎ. ఆర్. ఆర్. తో జెప్పగల్గు. నేను

పోర్టు సెంటు జార్జి గెజెటు.

జనవరి 18 వ తేదీ.

పబ్లికేషన్.
ఎన్. మాక్ మెకేలు గారు నెలపు పుచ్చుకొనినందులన వారిస్థానమున ప్రతాపచంద్ర దత్తు వి. సి. ఎన్. గారు గంజాము జిల్లా కలెక్టరుగాను, అప్రాంతమునందు గరన్న మెంటు ఏజెం టుగాను నియమింపబడిరి.
డా.డి.ఎల్. కాఫి.
ఈక్రిందివారికి అంగభావలో వాట్టాల్ మెన్నడు వ్రాసి కొనుసధికార మియబడినది.
జయంతి వెంకన్న పంతులుగారు (గంజాము); సెసిల్ (బాక్సర్) గారు కడప; ఘోర్కర్ హరిగణపతిరావుగారు (చిత్తూరు); బాన్ కన్నెల్ లాంక మెర్ (దక్షిణకాశ్మీరు); కావనకాఫి.
ఎన్. శ్రీనివాసయ్యగారు ఆవర్గపు మనరాప్త్రా కావనరాజునభోలో సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.
రాబోవు ఫిబ్రవరి 1 వ తేదీ మంగళవారమునా దుదయము 11 గంటలకు కావన సభామందిరములో చెన్నపురి కావనసభ సమావేశమగును; తల్ సమయమున సభా చర్యల వివరములు ఈజనవరి 28 తేదీలోగా కావనసంఘ కార్యదర్శి గారికి వ్రాసికొనవలయును.
బ్యాండ్ పియలు కాఫి:—
1899 వ సంవత్సరపు ఇండియా కేజుల్ వెబ్సైట్ లియము అట్టు (భూతలై కావనము) యొక్క 9 వ కెక్కున నడువరించి యేర్పటుపబడిన విధులతాలూకు 2 వ భాగము 3 వ అధ్యాయ చాలూని 2 వ విధిచే కలుగజేయబడిన అధికారములను చెలా యించుచు గవర్నరుగారు, 1,000 గాలన్లకు మించని పరిమాణ ములు ౫౦ అపాయకరమైన వెబ్సైట్ లియమున స్థూలముగా గాకుండ చుటియొక విధముగా స్వాధీనమున దుంచుకొనుట కును 500 గాలన్ల పరిమాణములకు మించునందే దానినే ఒక చోటనుండి చుటియొక చోటికి తీసికొనిపోవుటకు లై సెన్సుల నిచ్చుటకు డిప్టీ కమిషనరీలుకు తమ అధికారప్రదేశ వార్డులలోను మదరాసు కార్పొరేషను వెస్టిండీస్ కు మద రాసు పనూరు పరిపాలనలోను అధికారమిచ్చిరి.
రివిన్యూ కాఫి:—
విష్ణుభట్ల రామకృష్ణయ్యపంతులుగారు చంద్రగిరినుండి అనంతపురమునకు, రాచెర్ల వెంకట సుబ్బారావుపంతులుగారు అనంతపురమునుండి కర్నూలునకు, బదలాయంపబడిరి.
జిల్లెలు కాఫి:—
ఎన్. వెంకటాద్రికాయమగారి (కృష్ణాడెల్టా) మెం పారరీ నలు ఇంజనీరు పదవిలోనుండి ఆరవ తరగతి ౪లు ఇం జనీరుగా నియమింపబడిరి.
ఎన్. ఎన్ రామచంద్రకృష్ణగారికి (గుంటూరు డివిజను) ఈక్రింది ప్రామాన్యన లీయబడినది:—1915 మార్చి 15 తేదీనుండి 1915 జూన్ 5 తేదీవరకు మెంపారరీ నలు ఇంజ నీరు, 1915 జూన్ 6 తేదీనుండి 1915 ఆగష్టు 11 తేదీవరకు ఆనతి రగతి సబుఇంజనీరు 1915 ఆగష్టు 12 తేదీనుండి 1915 సెప్టెం బరు 22 తేదీ వరకు మెంపారరీ నలు ఇంజనీరు గాను పరిశీసి నట్లు ఎంచబడును.
విద్యా కాఫి:—
వికాఫ జట్టణము జిల్లా స్కూల్ ఆఫ్ సాంటు ఇన్ స్పెక్టరు ఎన్. వెంకట సుబ్బయ్యయ్య అవర్గపు గారికి పబ్లికేషన్ గొం పిలివి లెజి లీయబడినది.
చెన్న పట్టణము వెళ్లదలచితిని. వాకీగతి బట్టినది. నేను ఇంటిని వి డ చి నే టి కి తొ మ్మి ది ది న ము లై న ది. పట్టుబడ నని నానయ్యకము అతిజాగ్రత్తతో నుం ప బ డి తి ని. ఈ పట్టుబడగూడదని వై కమున ప్రార్థింపుము కలులెటుతో జెప్ప గల్గు. ఆదయగల మాటల జెప్పిన స్వభావమును నాకు తెల్లడించి తిని. అందువలన సర్వమును నీకు నే తెలియజేసితిని. ఏప్రి నీవై కొవగించినందులకు నీవు నావై నలుకలూనవని నమ్మి చున్నాను; తు మిం ప వే డె న మే. ఓ. తల్. పెర్రెగడ్డ నీలేఖాంశముల నెత్తవచ్చు.
లేఖ మిడభాగమున మిసెను న్యాయము, కనిమిరాకా మేజి, చెవోలాగోడ్డు, కూనూరు, అనియండి. రంగసామి గొండెను, కూనూరు విలాసము చూచుకొని నన్ను లెవొకాకిచ్చు నదని కనునై వ్రాయబడెను. 19 వ ఆగష్టు తేదీన ఉత్తరము పోస్టులో పడినట్లు పోస్టాఫీసువారి మాద్రకలను.

మనిషియు కాఫి:—
అనంతపురము జిల్లాబోర్డు మెంబరుగా బందరు సంజీవ రావుగారు నియమితులై;
లెనాలి మనిషిపాటికి రావులపర్తి వేంకట చలపతి రావు పంతులుగారిని కృష్ణస్వామి అయ్యకు తిరుమల స్వామి య్యగుగారిని తిరిగి సభ్యులుగ నియమించిరి.
కడప మునిసిపాలిటీకి సాలెము వేంకటప్ప పంతులు గారిని అధ్యక్షులుగ యెమ్మ కొనిన యెన్నికను మంజూరు చేసిరి.
భక్తవంశు తాలూకాబోర్డుకు బెన్నారామస్వామి పంతులు గారిని, కాకినాడ తాలూకాబోర్డుకు తుని నివాసులగు చెన్నా వీరాజుగారిని గుంటూరు మునిసిపాలిటీకి గుంటూరు ముబ్బాల్ ఇయ్యమగారిని, బళ్ళారి జిల్లా బోర్డుకు మోచ్చి రామిరెడ్డిగారిని, బరహంపుము తాలూకాబోర్డుకు మహమ్మద్ సాయుద్దీను సామేలు బహద్దూరుగారిని, గుంటూరు తాలూకాబోర్డుకు, నల్లెంబలి తోడిదారు ఆర్. మానూరి వేంకటగోపాలరావు బహద్దూరు బి. ఏ. గారిని గుంటూరు నివాసులగు భక్తై రామ స్వామిగారిని, ఏలూరు తాలూకాబోర్డుకు పానుగంటి అప్పారావుపంతులుగారిని, నీలారామయ్యగ గణపతయ్యగుగారిని, నర్సాపురము తాలూకాబోర్డుకు గరగవర నివాసులగు నం బూరి నరసరాజుగారిని, సభ్యులుగ తీసికొనబడదమైనది. రిజిస్ట్రేషనుకాఫి.
పబ్లికేషన్ గారు నందరము ముత్తుస్వామి కృష్ణగారిని ఎమిగనూరునుండి ఆలూరునకును, పుత్తులము నెలపులోనున్న సంజీవరావు వారిరావుగారిని ఆలూరునుండి ఎమిగనూరున కును, జయవరపు వాగభూషణముగారిని దాక్షిణ్యరామునడి, పుత్రిపాడునకును, అప్పారావు సుబ్బారావుగారిని పుత్రి పాడునుండి, దాక్షిణ్యరామునకును, బదిలీ చేయబడినది.
సాల్లు అబ్బారీ కాఫి.
కరాసాసర్కిలు ఆక్టింగు సచివస్పెక్టరు పనుమర్తి నీలారామ స్వామిగారిని ఆపనిలోనె బెంపారరీ నానుడుటకు వత్తునైనది.
ఫారెస్టు కాఫి.
ఇదివరకు ఆరణ్యరక్షణలో నూవర్ న్యాయరరీ రెంజరు గానున్న బి. పుష్పయ్యగారిని రెగ్యులరు కావణలోనికి జేర్చు కొనిరి.
పబ్లికేషన్ కాఫి.
పుత్తులము నెలపులోనున్న రామకృష్ణయ్యగారిని గోదావరి తూర్పుడివిజనులోనుండి కన్యరెస్సెస్ బ్రాంచికి; ప్రస్తుతము కన్యరెస్సెస్ లోనున్న ఎన్. కృష్ణయ్యగారిని గోదా వరి తూర్పుడివిజనునకును బదలాయించిరి.
జి. జి. రంగస్వామివాసుడుగారిని, ఎన్. ఎ. సాంబ కపిలేష్ గారిని జి.వి.కృష్ణాభయ్యగారిని కొంజత్తుడివిజనునకును (వికాఫపట్టుజిల్లా), వి. నుబ్రీమ్మయ్యగారిని గోదావరి ఉత్తరడివిజనునకును వేయదమైనది.
ప్రస్తుతపు నెలపుఅయితరువారే మొదటితరగతి నూవ ర్ కేజరు ఎన్. రంగచావయ్యగారిని కృష్ణ తూర్పుడివిజను ఎక్జిక్యూటివు ఇంజనీరునకు వెర్నెనల్ అసిస్టాంటుగా నుండు టకు ఉత్తరమైనది.
నిర్బంధనైవిక శాసనము.
లండను జనవరి 18 :— ఆస్ట్రేలియా దక్షిణాఫ్రికా కనడా నేలలోని వై నికులు చాలవరకు అయిర్లందు వేళియుల తెగలొని వారెయిని వార్ల మెంటు ప్రజలసభలో రెడ్డుగు గారు నడిచిరి.
సామన్యజనులపేరిట నీ కావనము చేయగూడదనవారు స్వాధీనమున కడపర్రనులు. వర్తకసంఘములవారు రందరును స్వయంగానో ఇతరుల మూలకముగనో నిర్బంధమునే యుప యోగించుచున్నారు. ఇప్పుడు నేనలా చేరుట కద్దడయ్యు చేరవండుటకు చూచుచాడు ద్రోహి అని సాంఘికవాదులు ప్రకటించిరి.
శృంగార సాంకములు.
1. సాత్వాతితీ పరిణయము నెల 0-8-0
2. సుధర్మ పంచము. (రెండవకూర్పు అయ్యగోనున్నది). .. 0-8-0
గ్రంథకర్త:—
ముగ్ధరాశాస్త్రి బి. నీతాపతిరావు పంతులుగారు, బి. ఏ. సి. ఎల్. డిప్టీ కమిషనరీ కళిబు, బెజవాడ. కావలసినవారు గ్రంథకర్తగారికి బెజవాడకు పోసికొనుట

విషయానుక్రమణిక.

సంస్కృత భాషాపాఠశాల	2
హిందూ దేశమునందలి ఆంగ్లేయ దౌర్జన్యము	8
కుసుమ	4
స్థానిక వార్తలు	5
ప్రభావ సము	
పక్ష పరిమిదిమాసముల యుద్ధము	6
లాంఛెత్తు పండితుడు, ముద్రలకుంబి	7
విగోపా నుహాసంగ్రామము	
విశేషతంత్రవాదము	8
కృత్వాంతములు, పోయెను బాధి గజెట్టు	9
ఒక చిత్రక	10
ఇంగ్లీషు రంగిత్రానము	11-12
ఆంధ్రదేశ గంగ భాండారములు, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యపథ	13
జాబులు, వార్తలు	14

ఆంధ్రపత్రిక

1916 వ సం॥ రము జనవరి నెల 19 వ తేది

బుధవారము.

పదు నెనిమిది మాసముల యుద్ధము.

మహాసంగ్రామ మారంభమై పదు నేడు మాసములు ముగిసినవి. పదు నెనిమిదవ మాసము ముగింపునకు వచ్చుచున్నది. యుద్ధ మెప్పుడు ముగియునా యని సంశ్చింభితమైన నొక మెరుగు చూచుచున్నది. యుద్ధాంత కాలమును నిర్ణయించుట యుద్ధ తంత్రజ్ఞులకు సయిత మసాధ్యమైనది. యుద్ధము మహాదావానలమునలె వ్యాపించి యూరపురాజ్యములను నాశనము చేయుచున్నది సంగ్రామ దావానల మూసియోఖండమునకు క్రమక్రమముగ వ్యాపించుచున్నది. సంగ్రామరంగ వ్యాపనము సంక్షోభ వ్యాపనమునకు గారిణిబడుచున్నది. సంగ్రామ ఫలమును వరమాంశ్చితిమందు నిర్ణయించుట నామాన్యుల కసాధ్యము. జ్వలనుపక్షపాతులు జర్మనులు విజయమును గడించినదియును గడిచిన గలరనియును నమ్ముచున్నారు. నన మిత్రమండలి జతనవలంబులు మిత్రమండలిపక్షమునకు కాలక్రమమున విజయము ధ్రువమని యుద్ధోష్ఠినించుచున్నారు. యుద్ధపరిణామ మేరీతిని జరుగనున్నదో నిర్ణయించుటకు గతవృత్తాంతము సాధనముగా గలదు. గతవృత్తాంతమును దెలుపుట చర్చితచర్చణజైవను విజ్ఞానప్రాప్తికి సాధనంబుగాన యుద్ధరంగములయొక్కయు యుద్ధమునందు మునిగియున్న రాజ్యములయొక్కయు స్థితిని దెలిపికొనుట యన సరము. విజయమునకు ముఖ్యసాధనములు చూడని నిర్ణయింపబడినవి. సైన్యవిహంబులు, సంపదలు, సంగ్రామసామగ్రి, గత జయోపజయములకును భౌవిజయాపజయములకును నివియే ముఖ్యసాధనములు.

యుద్ధారంభమునందు నలువది లక్షల సైనికులతోను 10,000 ఫిరంగులతోను నిండు బొక్కసముతోను జర్మనుదేశము యుద్ధమునకు దిగినది. మొదటిపట్టున బెలియమును వశపరచుకొనినది. ఫ్రాన్సులోని యుత్తరభాగమును జయించినది. ఆవిజయమునకై జర్మను లసంఖ్యాకులైన సైనికులను బలిబెట్టెడి. అమితమైన యుద్ధసాగు గని వ్యయముచేసిరి. దానికి క్రతిఫలముగ నికడయెను

మాసములకుండియును జర్మనులు బెలియమును ఫ్రాన్సులో కొంతభాగమును పాలించుచున్నారు. కాని ఆప్రాంతములందు జర్మనులకు ఫ్రెంచి ఆంగ్ల సైన్యములను దాటి ముందునకు బోవుట కవకాశము గలగలేదు. ఫ్రాన్సుగాని కలెగాని స్వాధీనము గాలేదు. మూడువందల మైళ్ల పొడవున యంత్రపు ఫిరంగులచే సుగతీతములైన కోటలకు బోలిన కందకములందు జర్మను సైన్యవిహంబులు స్థిరవాసములను నిర్మించుకొని పరాసు, పురోగమనమును నిరోధించుచు స్వీయజ్ఞాతంబైన దేశంబును దక్షింపుకొనుచు నిలిచియున్నవి. గతించిన వసంతకాలమునందు జర్మను యుద్ధాగ్రేసరులు తమ దృక్పథమును రుహ్యదేశముపై బ్రసరింపజేసిరి. ఆప్రధానమునందు జర్మనులు పోలాండును గలిషియాను కోల్లాండును స్వాధీన పరచుకొని రువ్యనులను పరాజితులను జేసిన యుద్ధము మత్రికా పాఠకులకు విశేషము. మార్పురంగమునందును పడమటి రంగమునందునలె జర్మనులు విశేషమైన దేశమును స్వాధీనపరచుకొని ఏలుచున్నారు. విజయస్థితికై జర్మనులకు మార్పురంగమునందును ససంఖ్యాకులైన సైనికులు మడసిరి. అమితమైన యుద్ధసామగ్రి వ్యయమైనది. కాని జర్మనులు రువ్యనులను సంపూర్ణముగ నోడింపజాలకపోయిరి. కీపుగాని మాస్కోగాని పెట్రోగ్రాదుగాని వశముగాలేదు. ఈరంగమునందును ఫిరంగుల చూచిన స్థిరవాసములను గల్పించుకొని జర్మనులు నిలిచియున్నారు. ఈరంగమునందు దానుమడలమైళ్ల పొడవున జర్మనులు సందక్షణ కవచమును ధరించుకొని యున్నారు. దక్షిణరంగమునందు జర్మనులు ల్లరులు ఆస్థిమయులుచేరి స్వీయదేశమును స్వాధీనము చేసుకొనిరి. మాంటినిగ్రోను వశపరచుకొనయత్నములను జేసి సఫలమనోరథులైరి. ఆవిజయము వలన జర్మనులకు బల్గిను నుండి కాక్సెట్టాటినోపీలు వకు సరాసరిగ రాకపోకలకు మార్గమేర్పడినది. ఈమార్పువలన మిత్రమండలి సైన్యములు ఛార్డ్లెల్పు రంగమును విమనవలసి వచ్చెను. రువ్యను వ్యాపారమునకు కల్లసముద్రముద్వారా నిర్గమనోపాయము గలుగ లేదు. మతిమురు తురుష్క సైన్యముకు యుద్ధసామగ్రి పూర్ణముగ జర్మనులు సమకూర్చుటకును తురుష్కులు ఆసియాఖండ పథానమును జరుపుటకును ఏలుగలిగినది. జర్మనురాజ్య మీకార్యమును సాధించుటకై 40 లక్షల సైనికులను సకల సంపదలను విశేషమైన యుద్ధసామగ్రిని గోల్పోయినది. ఇట్టి విజయములవలన జర్మనులు క్రమక్రమముగ ముముసాలగుచున్నారని గతించిన పదు నెనిమిది మాసముల సంగ్రామ వృత్తాంతమువలనను స్పష్టమగుచున్నది.

కేవలము ప్రకృతిభర్తమును నమ్మి పురుషకారమును బూకుండుట వివేకముగాదు. క్రమవివాశసిద్ధాంతమును నమ్మినచో 70 లక్షల జర్మను సైన్యము వివాశమున కెంతకాలము గావలయునో నిర్ణయించుట నుస్తరము. మిత్రమండలి రాజ్యముల సైన్యబలములును యుద్ధసామగ్రిలును దినదినాభివృద్ధిబడెదనుచున్నవి. యుద్ధారంభమునందు మూడు లక్షల సైనికులగు బ్రిటిషుద్వీపములందు 20 లక్షల సైనికులు సిద్ధమై వివిధ రణరంగములందు సంగ్రామమును జేయుచున్నారు. మూలముగ

నిర్మితిమగుచున్న నిర్బంధ సైన్యశాసనమువలన సంకను 15 లక్షల సైనికులు సిద్ధముగాగలరు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందలి యంత్రాలయము లనేకములు యుద్ధసామగ్రిలను సిద్ధముచేయుటకును యోగపడుచున్నవి. స్త్రీలు యుద్ధసామగ్రిలను సిద్ధము చేయుచున్నారు. యుద్ధకాలమునందు నాంగ్ల వ్యాపారము మధాప్రకారము సాగుచున్నది. బ్రిటిషుద్వీపములకు జర్మను రాజ్యమునకు వలెధనోపములేదు. ముద్ధారంభమునందు కలసత్వస్థితి యందుండిన బ్రిటిషుద్వీపము లిప్పుడు సంపూర్ణముగ మేల్కొనినవి. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యంతర్యాగములన్నియును సంపూర్ణ దీక్షతో విజయమునకై సన్నాహములను జేయుచున్నవి. బ్రిటిషు నాకాదశమ ప్రతిహతబలమును గలిగియున్నది.

యుద్ధారంభమునందు మిత్రమండలి ప్రాచ్యుపాదలి సైన్యము ఎవరమోత్సాహముతో బోరునలుపుచున్నవి. ఇప్పుడు ప్రాచ్యుపాదు 41 లక్షల సైనికులు శత్రు గజులై యుద్ధములందు నిలువబడి యున్నారు. యుద్ధసామగ్రిలను ప్రాచ్యుపాదు విరివిగ సిద్ధమగుచున్నవి. ప్రాచ్య దేశమున ద్రవ్యములకును శామవలీకు. సమతాపాహమును పరాసులకు సంపూర్ణముగ గలదు. రువ్యనులు నిటీవల గలిషియా యందును పోలాండునందును విజయములను బొందుచున్నారని వార్తాప్రచురణ వలన దెలియుచున్నది. రువ్యనుల కిప్పుడు మదుసామగ్రి గలదనియును సాచు యుద్ధమునందు జర్మనుల మార్గము నవలంబించుచున్నారనియును తెలియుచున్నది. మూడు మాసములలో 40 లక్షల రువ్యను సైనికులు సిద్ధముగా గలరు. పారశీకము నందు రువ్యను సైన్యములు విజయమును బొందుచున్నవి. ఇటలీ రాజ్యమును క్రమక్రమముగ నాస్థియా సైన్యములను వెనుకకు నెట్టుచున్నది.

సముద్రరంగమునందు మిత్రమండలి నాకాదశము బెబ్బియను తీరమునందు జర్మను నాకలను నాశనముచేసినది. ఆడియాటికు సముద్ర ప్రాంతమునను నాస్థియా యుద్ధనావలు నాశనముకొనినవి.

జర్మనులు తిగి సుహా ప్రయత్నములను జేయుచున్నారని వదంతిగలదు. ఆ ప్రయత్నముల బలమును శ్చిరు రంగమునో మార్పురంగమున నో దక్షిణ రంగమున నో చూపబడనుచున్నది. కనుగొనుట యసాధ్యము. పడమటి రంగమున జేయుబడక జర్మనుల ప్రయత్నములు షమ్మలములని పరుకెను మాసముల వృత్తాంతము ఎవరను వ్యక్తమైనది. గలిషియా యందు వసంత కాలము ప్రారంభించునంత వరకును జర్మనులు విశేషమైన సైన్యములను వయోగిం దిదరని పరిస్థితులను బట్టి నమ్ముటకు ఏలులేదు. బాల్కను రాష్ట్రములందు మిత్రమండలి సైన్యములకును జర్మను సైన్యములకును ఘోర సంగ్రామము సంభవముగావచ్చును. ఆ సంగ్రామమునందు విజయమును గడించుటకై సోనికా ప్రాంతములందు మిత్రమండలి సైన్యములు తగిన సంరక్షణములను జేయుచున్నారు. ఈస్థితిమంతయును నిలుబుడగా రాకపోకల కనువగు మార్గములు లేని ఆసియా ఖండమునందు జర్మను సైన్యములు ప్రవేశింప సాహసించునని

[illegible]

మహాత్మా హక్కు, బొంబాయిలో జరిగిన యానబ్బారిత మహమ్మదీయమహాసభ కార్యములు.

స్థానిక వార్తలు

దినచర్య.

జనవరి 1916.

22-వ తేది శనివారము.

రాష్ట్రీయసహకారమహాసభ, పచ్చయ్యపూలు సా. 8-0

కాలమాన స్థితి. — నిన్న అధిక్షాప్తస్థితి 83-6

మాత్రము; ఆధిక్షాప్తస్థితి 65-8 మాత్రము.

స్వామిగారు. — బంబాయులో సభ జరిగిన గానున్న పి. కరదరాజులు వాయువుగాను మరరాను స్వామిగారు మూడవ జరిగిన విద్యార్థినిగారికి నేడు ఆ గంటలకు చార్జీలిసిగారు.

హిందూ దేశపు పురాతనకవులు. — ఈవిషయమునుగూర్చి నిన్న సాయంత్రము సి. పి. గారు స్వామిగారు గారు వై.ఎస్. సి.పి. ఈ వేడుకను యావత్సంవత్సరము చరిత్రవారమున నిలిపివేట్టబడినది; తేదితరువాత ప్రకటించబడును.

హిందూ క్రైస్తవులు, తిరువళ్ళిక్కే. — పూర్వవిద్యార్థుల తృప్తిచేపాక్షిక సమావేశము ఈనెల 30-వ తేది యానవారమునాడు జరుగును. మదరాసు బ్యాంకింగ్ సంబంధించి ఎమ్.ఎ. పార్లమెంటు అయ్యుండును. సి.పి. వి.ఎల్. గా గాగ్రాసవాధిపత్యము వహించెదరు.

హాస్యరంగు చేపలు పట్టుట. — మదరాసు కాన్సలేషను ఓడనీగరిందనుగానుమిరువొగిగానుండివాలు ఈ త్రైపున తేనెండ్ల మదరాసు వాణిజ్యమున కేగిగాలము తేసి చేపలుపట్టించుటగాను వారివరుసను జాబ్బిపును పోలినుగోడ్డుగా చితి యెనిమిదజాతి జాల్సాను పేయబడెను.

హిందూ సంఘసంస్కరణ సభ. — కేపు గురువారము సాయంత్రము 8-30 గంటలకు ఆంధ్రసహాయుల సమావేశమును పూర్వసభ వారిపై ఎమ్. రామచంద్రగౌతు ఎమ్.సి. గారు వివాహమును గూర్చి యుపన్యసించెదరు గా. ఎన్. శ్రీనివాసయ్యగారు రగ్రాసవాధిపత్యమువహించెదరు.

సరాసు హిందూ దేశపు గవర్నరు. — కడచిన సోమవారము సాయంత్రము శ్రీ వారుత్రగ హిందూసాన యాత్రలనుండి పురుషేకి విచ్చేయుచు చెన్నపురిమిగా వెళ్ళిరి. పి. రీయూట్రాలో బ్రిటిషురాష్ట్రములను కొన్నిటిని సందర్శించిరి; తేగాలాగవర్నరు కార్యయిక్క ప్రభువుగారి యతిథిగా సందడి.

మదరాసు సబ్ ఆసిస్టెంటు సర్జన్సు అన్యసి యెయ్యను. — కడచిన సోమవారము సాయంత్రము జరిగిన సభలో, రావుసాహేబులు ఎన్. రామస్వామి నాయుడు రామరావుగారు ఈ సదుమ బిరుదు లియ్యబడిన సందర్భమును పురస్కరించుకొని వారిగౌరవార్థ మొకపంక గావించుటకు తీర్మానంబడినది.

ఒక నిర్మల వైద్యశాల. — తిరువళ్ళిక్కే వీరరాఘవ మొదటిది నెం 12 వన ధర్మవైద్యశాల నిమిత్తము శ్రాత్రిగా కట్టబడిన కట్టవమున కడచిన సోమవారము సాయంత్రము హిల్ హాల్ లెస్ డాక్టర్ బ్రదర్స్ మున్నేనుసా సాహేబుకాద్రీగారు ప్రకటనము గావించిరి. కట్టకడపట కొంట్రాక్టు. టి. బాచ్చాచారియారుగారు ప్రకటించబడినది.

శ్రీ వేణుగనసభ, పాటకచ్చే. — నిన్నను అనగా 18 వ తేది సాయంత్రము 4-30 గంటలకు బ్రిటిషేను మొకటానవిధి 1 నెంబరు గృహమునందు వేణుగనసభవారు మిన్ జోగాజానినాయుక్కు పాటకచ్చేరి జరిపిరి. క్రైస్తామిద మహబూబ్ వాబ్బా మును, శిడేయిద గులామముహమ్మదులు చాలవాగ జాయింబిరి. వై.ప్రసాద్ వాపూర్వకమైన గీతముల నామెలితరమునాను హిందూస్థానీలోను తన మృదుచిధుగగానమునాడి నభివల మానసులను రంజింపజేసెను. సభాసంస్థాపకులగు సి.గోపాల్చెట్టిగారు నభివలకృతజ్ఞతకు పాత్రులు వీరు గానకాస్తాభివృద్ధి గోడవారలలో నొక్కరు.

జూరగాండ్రు పట్టువడుట. — నిన్న యధరాత్రి నవినెక్కుములు హంప్రీన్ నారాయణస్వామి పిల్లె న్యాయుగాయు, ఆజ్ఞించి ఇన్వెక్టరు ఉప్పునగారును కొంతమంది కనిపేటులలో లింగివెట్టిపిది నెం 87 య గృహమును మట్టడించిరి. అప్పుట కొన్ని మానుముగా జూరమాడబడుచున్నదట. సాతీసువారు వాంటాకటి తీసివెట్టుకొని నిన్న రాత్రి యింటి సొంతగానోర గూడ 12 మంది జూరమాడుచుండ నరెను చేసిరి. వారియొద్ద 20 రూపాయలు పట్టుపడినది. యధాయాంబిటును, రెండేసివందల రూపాయల జామీను నూడ విడుదల చేయబడినారు; నేడు జాబ్బిపును (వెసి) తేసి మేజిస్ట్రేటునిద్ద చార్జీ చేయబడుదురు.

చెన్నపురి ప్రదర్శనము. — సహకారసంఘముల రిజిస్ట్రేషన్ గా. ఎల్. డి. స్వామికణ్ణు పిల్లెగారిట్లు వాయుచున్నాడు: — మదరాసు పర్యయపు కళావాలలో 22, 23 తారీఖులందు సమావేశము కానున్న రాష్ట్రీయసహకారమహాసభకు వచ్చేడి ప్రతినిధులు పరిశీలించుట కవకాశముకలుగునట్లు, రాజితోటనుండలి పరిదర్శనముయొక్క వ్యావసాయక పరిశ్రామిక శాఖలను తెరచియుండుటకు క్లిష్టసాయశాఖాధికారి యను గ్రామపూర్వకముగా నేర్పాటుచేసినారు. 22-వ తేది తెల్లవారి 8 గంటలు మొదలు 10 గంటలవఱకును 23-వ తేది 7 గంటలు మొదలు 10 గంటల వఱకును సహకార సంఘసభ్యులందఱు నుచితముగాపోయి చూడవచ్చును. వ్యావసాయకుల యానుకూల్యమునిమిత్తము వ్యావసాయక పరిశ్రామికపరిదర్శనకళితముఖమైన చూడబడుచున్నది గనుక ఈయనాధారమున తరుణమును దాటిపోనియ్యగూడదు. సభ్యులందఱు ప్రదర్శనము తెలుసుకొనుటకై సకాలమున రావలెను. పర్యాటకులు కర్వులు వారే భరింపవలెను.

ఒక స్వదేశకర్మాగారము. — చాకలిపేటయందలి బత్తెడిల కర్మాగారపు పరిశుభ వృద్ధివృద్ధివృద్ధి నిన్న సాయంత్రము జరిగింది. గావుననాయుడు సి. త్యాగరాయ వెట్టి బి. పి. గాగ్రాసవాధిపత్యము వహించిరి. పూర్వనానంతరము యజమానుడు జె. ఎన్. ముజుందారుగారు కడచిన సంవత్సరపు కార్యసేవకును చదివిరి. కర్మాగారచరిత్ర సంగ్రహముగా విశదీకరింపబడెను ఈకర్మాగారము మొదటనొక్క పనివానితో 1905-వ సంవత్సరమున ప్రారంభింపబడినది. అనంతరము మూడుసంవత్సరములకుగాని 9 మంది పనివాండ్లు పని చేయుట తొట్టినంతలేదు. విదేశీపరిశ్రమల పోటీనిగ్రహించుచు పరిభుత్వసహాయములేకయే యాకర్మాగారము పనిచేయుచు వచ్చెను. యధారంభమున 25 మంది పనివాండ్లుండిరి. అప్పటి నుండి నాచ్చటి బత్తెములకు గిరాకీ యధికము కాఁజొచ్చెను. పరిస్థితులు రోజు రోజు వని నాండు పని చేయుచున్నారు. ఆ పరిస్థితి పర్యాయముల చూడ నిపుడు మిగుల చచ్చుక గానున్నది. ప్రస్తుతము గుజరాతు బొంబాయి దక్షిణకనడా కాకినాడ పంజాబు కలకత్తా బర్మాలలో ఈ కర్మాగారమునకు విశేషమున్నది. నిజీక కలింపబడినవెనుక హిందూదేశ పరిశ్రామికాభివృద్ధియొక్క యవశ్యకతను గూర్చి టి. ఎన్. ముక్కువాచారియారుగా విజయమున ప్రసంగించిరి. అనంతర మగ్రాసవాధిపతిగారు పనివాండ్లకు వస్త్రములు పంచివెట్టి కొంచెము ముచ్చటించి సభను ముగించిరి.

అమెరికా

జర్మనీకి రబ్బరునుపంపుటకు కుట్ర. — న్యూయార్కు, జనవరి 18: — రబ్బరు కంపెనీవారును 5 గురు జర్మనులును కలసి జర్మనీదేశమునకు రహస్యముగ రబ్బరును పంపుటకు కుట్ర చేసినందున వారికి 10 మొదలు 150 పానుల వరకును జుర్మానా జేయబడినది.

హాలండు

విల్లెల్మినా రాణిగారు. — ఆమెప్రథమ, జనవరి 18: — ఈ రాణిగారు మానికెండము, బలేడము, బిరెటు, పిన్న హెన్రీ మాక్సెను మున్నగు ఫలములకేగి వరదలవలన బాధితులైనప్రజల నోదార్పిరి.

నిరంతర సంధిప్రయత్నక సంఘము. — హేగు, జనవరి 18: — ఆమెకానుండిచ్చిన ఫోర్టు సంఘమువారు ప్రాంతముల మేర్పరచుకొని నిరంతర సంధిప్రయత్నక సంఘమును పేరుతో పనిచేసెదరు.

ఫిలిప్పైన్స్

శ్రీరాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన తంతివార్త.

లండను జనవరి 17: — అంగ్ల సేనలు లిల్లిసెటలపడి హెల్లానువద్ద చాలకందకములను ధ్వంసముచేసినది. రెండు చోట్ల ప్రేలుబట్టు చూడచేసినది. దక్షిణముననుండి లిల్లిసెటపు మార్గమున పరాసువారుగూడ గుండ్రువదలిరి. మంపేను ఫిరంగులు కాల్పుబడినవి. పదాతుల పోరు జరుగలేదు.

మాంటినిగ్రో సైనికులు వెట్టింబి వదలి దక్షిణ పశ్చిమ దిశలకు పోయిరి. ఆస్ట్రీయావారు సిల్వా వాక్రమించిరి. మాంటినిగ్రోవారు బెరేనలో నింకను పట్టుదలతో సేగురించుచున్నారని ఆస్ట్రీయావారు ప్రకటించిరి.

మాక్సెమియాలేషని రహస్యవారు తెలిపిరి. కర్మనుసా రోడ్డునందున్న కర్వగరును రహస్యవా వాక్రమించిరి.

గొరిజియాకు వాయవ్యముననున్న గుట్టలపైని పగలంత యుధిరంగులు కాల్పుబడినది. రాత్రి శత్రువులు ఇటలీవారివల పడిరి. మొదటిసారి ఇటలీవారు తిరిమిరికాని శత్రువులు మరల మహావేగముతోవచ్చి కందకములలో చొరబడిరి. మరునాడుదయమున ఇటలీవారు శత్రువులను పారదొలిరి.

కార్మికలు ప్రభువుగారు. — పరిభువుగారును అనుచరులును ఈనెల 18 వ తేది సాయంత్రమునకు కుల్నాకు చేరిరి. వీరునుండి లిగెపూరాకు వెళ్ళెదరు.

బంగాళా అంబులెన్స్ సంఘము. — ఈ సంఘములో వోకనికి కలమిద జాయము తగిలినది. 8 గురు కనబడలేదు. శత్రువులకు చిక్కియొందురు. 8 గురికి చాల జబ్బుచేసినందున హిందూదేశమునకు పంపిజేయబడిరి. తలమీద గాయము తగిలినవాని కాకోగ్యము కలిగినది. మరల పనిలో చేరినాడు. హిందూదేశమునకు పంపబడినవారిలో నిద్దరికి ఆరోగ్యము కలిగి మరల యాదరంగమునకు వెళ్ళిరి. తక్కినవారి కాకోగ్యము కలుగుచున్నది.

విరోధా మహా సంగ్రామము

అయిదైండు శాసనము - సవరణను మానుకొనుట

రాయలు పేటియోటికు నిధి

మనయువరాజు గారు వన్యసింఛుట

ఈజిప్టుకు తొందర కలుగలేదు - సేనలు సర్వసిద్ధముగనున్నవి.

ఇంగ్లాండు

నిర్బంధ సైనిక సేనాబిల్లు సవరణము.

లండను జనవరి 18:- ఇంగ్లాండును గూడ బిల్లులో చేర్చి వలసినదను సవరణమును ప్రజల సభలో అన్నిటిననుభూయింప పొందించిరి. అన్నిటిననుభూయింపకమున, జాతీయవాదుల యొక్కయు ఉపవాదములు మిత్రత్వమునకు లెక్కవై.

సవరణమునకు బోయిలగా నాడు చింతిలిరి: జగదముఖ కలుగకుండ అత్యంతమును సైన్యముతో బిల్లు ఆశయమై యున్నది. సవరణ మొనర్పవలయునని నిర్బంధించుట దేశమున కలహమున బలహీన మొనర్చుట అని లాగూరు నుడిచి.

ఇంగ్లాండును మినహాయించుటవలన ప్రమాదకరమగు దురభిప్రాయములు సంభవించగలవు. ఇంగ్లాండు దేశమును సైనికాధికారుల కొరకల తీరస్కరింపలేదు. వారు అధికసహాయ మొనర్చిరి. ఇంకను ఒకరియనున్నారు. ఇంగ్లాండును బిల్లును చెందునట్లు చేయుట కొలదిసంఖ్యగలవారి ఉద్దేశముల పొడించుట అగునని రెండొండుగురు బలికిరి.

బోయిలగా నాడు తెలియజేసిన అంశములబట్టి సవరణము దొరతనమువారివై బంధించబడదని ఎడ్వర్డు కార్నెక్టు గారనిరి.

పోస్టుచూపురు జనరలు

లండను జనవరి 18:- బాన్సుప్రజుగారు పోస్టుచూపురు జనరలుగా నియమింపబడినది పాస్ మెంటు ప్రజల సభలో ఆస్కీర్తు గాదు నుడిచి.

ఆస్కీర్తు మంత్రిగారి సందేశము.

లండను జనవరి 18:- మన శత్రువుల పూర్ణముగ జయించి మన కొరక లీడేపట్టు 1916 సంవత్సరము గాదు నను ఆస్కీర్తు మంత్రిగారి తంత్రివాస్తవే. పెట్రోగ్రాడు నగరమున ప్రకటించబడినది.

కార్మికవర్గము.

నిర్బంధ సైనిక సేనాబిల్లు.

లండను జనవరి 17:- మాతౌలానవారు జ్యుర్యుండి యుద్ధమున సహాయ మొనర్చుచుండి. ఇట్టి స్థితిలో మాతౌలానజ్ఞతేక నిర్బంధ సైనిక సేనాబిల్లునకు వ్యతిరేకముగ కార్యకర్తావక సంఘమువారు వోటునిచ్చుట ఆకార్యమని హార్డెయిలూ ఎమర్ల మేటెను ఇంజనీయర్ల సంఘమువారు తీర్మానించిరి.

ఇండియా నల్ల ముందు.

ఇండియను ఇన్ స్టిట్యూటు వారి పరిశోధనలు.

లండను జనవరి 18:- బొంబాయి పనులక్రింద మాత్రమే నల్ల ముందును ఎగుమతిచేయ ఇండియా దొరతనమువారు నిశ్చయించిరి. ఇందులకే యేతరవలయును పనికిరచ్చునో ఇన్ స్టిట్యూటు వారు పరిశోధన లానవచ్చుచున్నారు. ఎక్స్ ప్రెసు అను బొంబాయి పనులక్రింద మాత్రమే వరుంజి ఓరుము (ఈజిప్టులో దొరతనది) ఎంతర ఖరీదయోగించుకో ఆవికూడ వీరు పరిశోధన లానవచ్చుచుండి. చమురువత్తులకత్తము గూడ వీరి దృష్టిపథమున నున్నది.

రాయలు దేశ సేనానిధి

జేబ్బ యువరాజు గారి ప్రసంగము

లండను జనవరి 17:- సెంటు జేబ్బునుండిరమున వైది వారు సమావేశ మొనర్చిరి. సభకు జేబ్బ యువరాజు గారు రధ్యక్షులుగ నుండిరి. యుద్ధరంగమున విడిచిపెట్టినట్లు తెనుదీనిని ధైర్యమున ప్రీతిపూర్వక ఓర్పుసంపదము వీరు వాగొనిరి. తమ కుటుంబముల కన్యముల పాలగునని సైనికులు భయ మందకుండ నిధివారు బాగ్రత్తపెట్టుట అత్యంతము. అసాధారణ విషయముల నిధివారు పంచనల సభివృద్ధి చేయగలరు. ఇదివర

కు పరిగణించబడనివారికిగూడ ప్రస్తుతము నిధివారు తమ రక్షణను వ్యాపింపజేయుదురు. కమిటీవారిస్వాతంత్ర్యముక్రింద నుంచుట కొక రెండున్నరలక్షల పౌనుల ద్రవ్యమునకు మెకెన్నా గారు సిఫారసుచేసిరి.

మరణము.

లండను జనవరి 18:- రెలు ఆకరలిని ఆగ్నేయ మార్గే గారు చనిపోయినది తెలియజెప్పిరి.

ఈజిప్టు

ఈజిప్టులో యుద్ధము.

కయూకో జనవరి 18:- ఇండియా ప్రెస్సు పత్రికకు కయూకోనుండి యొక నిలేఖ 5-1-16 వ తేదీ నిలుల బాలు వ్రాసెను. తూర్పున టర్కీ వారిదివరకు తలపడనే లేదు. వారట్లు తలపడుట సంభవించదని మేము గలిపాల్సింది బయలు దేరవోవుటకు ముందు ఈజిప్టు ప్రజలలో చాలమంది తలంచిరి. కాని గల్లిపోలిని మేము వదలుటచే మాతోబోర నవసరములేని కారణమున భాగీగానున్న సేనలకు వారు ఈజిప్టు వైకి పంపుట కనకాశముగలదు. వారు మెకెన్నా గారు దేవున్నటువలన వచ్చుటవలన నీ యూహ కొంత బలపడినది. కాని వాడుడెవ గోల్ట్ గారు బాగ్దాదుగా నున్నారకు యంశము మామొదటి యూహను సైనికదృష్టితో చూచినపుడు మున్నది. ఎటులైన నేమి ఈజిప్టుకు తొందరకలుగలేదు. మరియును జర్మనులచే నడిపించబడిన తురుష్కులెన్నటికైన ఈజిప్టువైకి రాదలచినను ఆటుల వచ్చినపుడు వారిని పూర్తిగా నోడించుటకు తగినకట్టు దిట్టములైనాము. కావ్యకు అవతలను ఇవతలనుగూడ చేయ బడినవి. కాబట్టి కావ్యల సేనలలో చాలమంది అనుభవజ్ఞులగు యోధులు ఆంగ్ల ఆస్ట్రేలియా హైందవ దేశములవారు గలరు. వీరందఱును ప్రాన్సులోను గల్లిపోలిలోను పోయనలిసి వచ్చిన వారు. వారిదివరకు పోయనలిసి అలసి ఇప్పుడు ఈజిప్టుకును రాకొనినైకొని ద్విగుణీకృతకత్తిలో ముందుపరిచేయగల వారగుచున్నారు. మధ్య ధరాసు మద్రాసున జర్మకు జలంతగ్రాములు వాణిజ్యకాలను ముందుచున్నందులకు సౌజలలజడినొనట లేదు. ఏలయున త్వలో ఆంగ్ల యుద్ధనౌకలు జలంతగ్రాముల యురగడి నడిగించగలవను నమ్మకము వారికి గలదు.

హెచ్చరింపకుండ వెస్ట్ మ్యూ సోమైని రెండుటార్పెడో లను వదలిరి. మొదటి డెబ్బున నౌక ముంచివంకను జంకలేదు కాని రెండవకుండు బాయిల్స్ అరలానికి బోయినది దానితో నౌక ప్రేరింది. ఆకాణముననే నౌక గుంపుతిగిసి 5 నిమిష ములలో మునిగిపోయినది. ఈ నౌకలో హిందూదేశమునకు బయలుదేరిన వారిలో 25 గురు మాత్రమే ఇప్పుడు మెడికా నౌకలో హిందూదేశమునకు పంపబడుదురు.

ఫ్రాన్సు

బ్రిటిషురంగమున శత్రుకందకములు.

లండను జనవరి 17:- గతరాత్రున గిరెంసీరద్ద శత్రువులు ప్రెంచి మోటార్లు బాంబులతో కొంత నడవడి గను పరచిరి. ఈదినమున ఆసానముననే మేము, మోటార్లు, బాంబులు, కుపాతులు మున్నగువానితో ముట్టడినలిపితిమి. పర్యవసానము లుత్సాహముగనున్నవి. ఫ్రెంచిగారు, బ్యూర్రును, ఇప్రెసు ఉత్తరభాగమునను ఫిరంగులు కాల్చుటయు. శత్రువుల కమితులకు హాని కలిగినది. ఇప్రెసున కుత్తరభాగమున వారిసేనలకు వెనుకపక్కను నిప్పులుకొనినది. ఇప్రెసురద్ద శత్రుఫిరంగులు తీవ్రముగ చరించుచున్నవి ప్రయంపబడెను.

పరానువారి ప్రకటనము.

పారిసు జనవరి 18:- విరామము లేకుండ, ఫిరంగులు కాల్చుటదని పరానువారు ప్రకటించిరి.

పరాను శత్రువులు.

శత్రుకష్ట మొందించుట.

పేసు, జనవరి 18:- మారమునకుండి ప్రయోగించు మాఫిరంగులు బెల్జియమునకు శత్రువైనికులవై గురిచేయ బడినవి అందువలన మ్యూజికొండల వైపును ముందుకొట్టు భంగ మొందింపబడినది. సోమ ఎస్టిలను నడుచునందు కంగ కములవై అగ్నిగోళముల వేసితిమి. ద్రైబ్రోవాసునకు వారు వ్యయనమును జర్మనీవారిస్థానములు భ్వంస మొనరింపబడిన వని ప్రయంపబడెను.

యూక్రెయిన్

తురుష్కు ముందుగనుచున్నాయి

రవ్యుల పాలగట

వెల్స్ గాని జనవరి 17:- డిల్లీయరంగమున చాల వోల్టేజీరంగిద శత్రువులు మాత్రమే జరిగినది. ఆశ్చర్యవదిన వాట తురుష్కులు రెండుసార్లు యత్నించిరి కాని సఫలమునో గదులు కాలేదు. పరానాసానకు వారువ్యయన సందు తురుష్కుల వాహనమునుకుండు కొట్టొకదానిబట్టుకొంటిమి. ఇటలొన్నిలక్షల తూటాలు అగ్నిగోళములు చిక్కినవని ప్రకటించ బడెను.

ఇటలీ

ఆంగ్లోనా నగరముమీద బాంబులు వేయుట.

లండను జనవరి 18:- ఇటలీలోని ఆంగ్లోనా పట్టణము మీద 5 గురు శత్రు వైమానికులు బాంబులు వేసిరి. ఒకడు మాతుడయ్యెను. నష్టము నల్లము.

ఇటాలియనులు

రెబెల్లెర్డును ముట్టడించుట.

రోము జనవరి 18:- ప్రెంచిని సరిహద్దునకుండు రెబెల్లెర్డునువై ఇటాలియనులు ఫిరంగులు బాంబులు వలన ఓగ్గొత్తరము భ్వంసమగుటయు శత్రు సైనికదళము సారి పోవుటయు సంభవించెనని ఫిరంగింపబడెను.

ఒస్లేవియాకొండలు - ఇటలీ సలుపుచుండిన ముట్టడి.

లండను జనవరి 18:- ఒస్లేవియాకు మట్టు నుండు కొండలలో ఇటాలియనులు తీవ్రముగ జయప్రదముగను ముట్టడి సలుపుచుండిరి.

బెల్జియము

బెల్జియములో రాజుద్రోహశిక్షలు.

ఆమెస్టెడం జనవరి 18:- రాజుద్రోహమునకు గాన నలుగురు బెల్జియను పురుషు లుబిరుబడిరి. చాలమంది పురుషులకును స్త్రీలకును 15 మొదలు ఒక సంవత్సరమువరకు కఠినశిక్షలు నిధించబడిరి.

జర్మని

ప్రస్యారాజ్యాంగసభ.

అధికపత్ర చక్ర.

అన్సుప్రెస్సాము జనవరి 18:- ప్రస్య రాజ్యాంగసభ యందు అధికపత్ర చక్రంపబడెను. ప్రస్య రాజ్య పౌరసత్వమున సంస్కరణ మొనర్పవలసినదని సాంఘికవాది హిల్ఫ్ పడేపనే నిర్బంధముగా చెప్పెను. బెల్జియను దేశమునకు స్వాతంత్ర్య మొనగవలయును. యుద్ధపరిస్థితి సాన మింకను తేల లేదుగాన పౌరసత్వప్రశ్నమును నిర్ణయ తీర్మానించుటదేశము నకు హానికరమనియు, దృఢశక్తి మగత్యమనియు పూరాచార పరాయణుడగు హెడ్లిబాంబుగారు నడిచిరి. యుగమునకు మిత్రమండలియే కారకులనియు ఈయన చెప్పెను. సత్తా నపును సభ్యులు పలుమారు లీయన కడ్డము వచ్చిరి. సత్తాను ప్రజలనుండి దాయునుండిగాన ఈమాత్యులదోషము నీనెత్తిన పడునని లీఫ్ నెఫ్ లను మున్నగు సాంఘికవాదులు తేకలు వేసిరి.

ఒకజర్మను యుద్ధనౌక మునిగిపోవుట.

కోపను హేగను జనవరి 18:- ఒక జర్మనుయుద్ధ నౌక ఏకోదీవియొద్ద మునిగినది. వానికులగతి ఏమైనదియును తెలియలేదు. జర్మనువైనికుల దుస్తులును టోపీలును కొట్టుకొని వచ్చినవి.

చీనా

హంకాంగులోని శత్రువులు.

హంకాంగు జనవరి 18:- హంకాంగులో పట్టుకొన బడిన శత్రుదేశియులు ఎమేకునాకమీద ఆస్ట్రేలియాకు పంపబడిరి.

THE GREAT WAR.

Ireland and Compulsion: Amendment Withdrawn.

PRINCE OF WALES' SPEECH

At Royal Patriotic Fund Meeting.

EGYPT UNDISTURBED: READY TO RECEIVE THE ENEMY.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

Royal Patriotic Fund.

The Prince of Wales' Speech.

LONDON, January 18.

The Prince of Wales presided at a meeting of the Royal Patriotic Fund at St. James' Palace. He said his experiences at the front would leave imperishable memories of the dauntless courage and cheerful endurance of the British troops. He emphasised that the Fund must endeavour to prevent soldiers dreading lest their families should suffer hardships. He announced that the Fund would be able to augment pensions in exceptional cases, and also to extend its benefits to dependents hitherto not recognised. Mr. McKenna had recommended the grant of a million sterling to be placed at the Committee's disposal.

The Compulsion Bill.

An Amendment by Ulster Members.

LONDON, January 18.

In the House of Commons, in the Committee stage of the Military Bill, some Ulster members moved an amendment to include Ireland in the Bill. The speeches of Ulster members and Nationalists alike were most moderate in tone.

Mr. Bonar Law deprecated the amendment. The Bill aimed at getting the men absolutely necessary in a way which would cause the least friction. To press the amendment would be to weaken the country in its struggle.

Mr. Redmond said he feared that the exclusion of Ireland would lead to cruel and unjust misrepresentation, but Ireland had done and was doing all that the military authorities asked, and to force the Bill on Ireland would mean playing into the hands of a small minority.

Sir Edward Carson said that, in view of Mr. Bonar Law's declaration, the amendment would not be pressed. In the course of his speech in the House of Commons Mr. Redmond pointed out that large proportions of the Australian, South African and Canadian Contingents were men of Irish blood.

Those who are opposing the compulsory service in the name of the masses are trenchantly denounced in the Socialist Defence Committee Manifesto, which says that objection to compulsion in the present circumstances is hypocrisy. "Direct or indirect compulsion is the keystone of the edifice of Trades Unionism." The Manifesto stigmatises as a burhug and a coward the eligible Trade Unionist now refusing to enlist.

The Unionist and Liberal Committees pledged to more vigorous prosecution of the war now number 120 and 40, respectively, and both are growing.

Indian Opium.

Researches by Imperial Institute.

LONDON, January 18.

Reuter learns that, in connection with the decision of the Government of India to allow the export of opium for medical purposes, the Imperial Institute is making researches in order to determine the varieties of Indian opium which are most valuable for these purposes. It is also investigating the value of Egyptian henbane for the manufacture of atropine. Much attention is also being directed to the question of oil seeds.

The New Postmaster General.

LONDON, January 18.

In the House of Commons Mr. Asquith announced that Mr. Joseph Pease had been appointed Postmaster General.

Rt. Hon. Arnold Morley.

LONDON, January 18.—The death is announced of the Rt. Hon. Arnold Morley.

France.

Intermittent Cannonades.

LONDON, January 18.

This afternoon's Paris Communique reports intermittent cannonades.

Enemy Trenches on British Front. Attacked with Excellent Results.

LONDON, January 18.

A communique says that last night the enemy showed some activity with trench mortars and bombs at Givenchy. To-day we made a combined attack with bombs, rifle, grenades and trench mortars at the

same place with excellent results. Our bombardment was effective at Frelinghien, Zwarteleen and north of Ypres, where a large fire was caused behind the enemy's lines. Hostile artillery was active at Ypres.

French Long Range Guns.

Inflict Heavy Loss on Enemy.

LONDON, January 18.

Paris. A communique says: Our long range guns inflicted considerable loss on an enemy position in the heights of the Meuse. We effectively shelled the enemy trenches between the Somme and Aisne and damaged the German works north-west of Berry-au-Bac.

Italy.

Enemy Fort Bombarded.

Detachment put to Flight.

LONDON, January 18.

ROME. A communique says the Italian bombardment of the fort on the frontier of Trentino destroyed a portion of the cupola and put the enemy detachment to flight.

Italian Counter-Offensive.

LONDON, January 18.

Vigo. Italian counter-offensive in the hills around Ostavia continues successfully.

Russia.

Mr. Asquith's Message to Russia.

LONDON, January 18.

A message from Mr. Asquith is published in Petrograd in which the Premier says he is confident that 1916 will witness the consummation of the hopes of the Allies in the final overthrow of the common enemy.

Capture of Turkish Artillery Depot.

LONDON, January 18.

PETROGRAD. A communique says: On the west front there was only artillery activity at various points. The Turks twice attempted to cross the Arkhave river, but were repulsed. A Turkish artillery depot was captured north-west of Horossan with about a million cartridges and several thousand shells.

The Russian New Year.

Mr. Kipling's Message.

LONDON, January 18.

Mr. Kipling, in a message to Russia on the occasion of the New Year, says: "I cannot look for peace before Germany is taught that there is a God other than her own lust. We, your Allies can never forget Russia's inflexible fortitude and sacrifice."

Sweden.

Continuous Committee of Conciliation.

LONDON, January 18.

HAGUE.—The Neutral Peace Conference of 1915 by Mr. Ford will sit permanently at Stockholm styled Continuous Committee of Conciliation.

Australia.

Enemy Subjects Deported to Australia.

LONDON, January 18.

HONGKONG.—Arrested enemy subjects have been deported to Australia on board the steamer "Emacrie."

Belgium.

Four Belgians Executed.

LONDON, January 18.

AMSTERDAM.—A Brussels telegram says that four Belgian men have been executed for war treason and a number of men and women sentenced to terms of from fifteen to one year's penal servitude.

EGYPT.

Precaution in Egypt.

BOMBAY, January 18.

The Cairo correspondent of the "Times of India," in a letter dated the 5th instant, says: "On the east no Turkish attack has yet taken place, and, prior to the evacuation by us of the Gallipoli Peninsula at any rate, the general feeling in Egypt was that none of any real importance would be made. There is the possibility that whatever number of troops has been released in Gallipoli may after all be used up in an expedition against Egypt. Some fear is given to this assumption by the presence,

TELEGRAMS.

when last reported, of Von Macdonald in Damascus. To our way of thinking, however, the fact that Von Der Goltz is in Baghdad is far more significant, from the military point of view. In any case Egypt remains undisturbed, and every possible military precaution is being taken on, beyond and behind the Canal to ensure the entire defeat of the reformed Ottoman troops. A large proportion of the Canal defenders now consists of war-tired veterans—British, Australian and French, who have seen through the mud of France. Further, their position in Egypt is this high desert climate is setting them up thoroughly after their previous experiences had run them down somewhat.

The "Felsa" Disaster.

The correspondent, referring to submarine outrages against merchant shipping in the Mediterranean, says: "The people are not alarmed by them, because they know the Navy will soon get the situation well in hand." The "Felsa" he says was struck by two torpedoes without warning of any kind. At the first hit the ship was holed, but the second went right into the boiler room and blew up the vessel. This accounts for the fact that she sank within five minutes. Only 25 of the "Felsa" passengers, states this correspondent, are coming on to India in the Medina."

Holland.

Floods in Holland.

Royal Couple Visit Scenes of Disaster.

LONDON, January 18.

AMSTERDAM. Queen Wilhelmina visited Mounikendam, Vordam and Bree and Prince Henry visited Marken and conversed with the victims of the floods.

United States.

Conspiracy to Ship Rubber.

Firms Fined.

LONDON, January 18.

NEW YORK.—Five Germans and a Rubber Company have been fined sums of from £10 to £150 sterling for conspiracy to ship rubber to Germany.

— 00 —

Germany.

A Small German Warship Foundered.

LONDON, January 18.

COPENHAGEN.—A small German auxiliary warship has foundered on a rock. The fate of the crew is unknown, but German uniforms and caps have been washed ashore.

Slight Damage from Aeroplane Raids.

LONDON, January 18.

BRUSSELS. Five enemy aeroplanes dropped bombs on Brussels killing one person. The damage done was slight.

Discussions in Prussian Diet.

LONDON, January 18.

AMSTERDAM.—The Budget debate in the Prussian Diet was remarkable for the persistent demands for reform of the Prussian franchise by the Socialist faction. The latter demanded complete restoration of the independence of Belgium. The Conservative Herr Heydebrand declared that it would be contrary to the interests of the country to settle the franchise question now, because the end of the war was not yet apparent, and a firm determination was still necessary. Herr Heydebrand was constantly interrupted when he proceeded to lay the responsibility for the continuation of the war on the hands of Herr Liebknecht and other Socialists shouting "The blood falls on you who are keeping the truth from the people."

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

Delhi.

Secretary of State's Message. Progress of the War.

DELHI, January 18.

The following telegram, dated the 17th inst., has been received by Mr. E. the Viceroy from the Secretary of State:

The British have bombarded Lille and caused great damage to many trenches near Roubaix, provoking two heavy explosions. The French also bombarded the vicinity of the road to Lille from the South. In Champagne heavy artillery took place, but no infantry action.

The Austrians report that, after abandoning Cetinje, the Montenegrins retreated on all points of their south and west front. The Austrians occupied Spizza. The Montenegrins are still stubbornly resisting in Borane.

The Russians report no change. They occupied Kanvagar on the road to Kermanshah.

The Italians report that an intense cannonade all day on the heights north west of Gorizia was followed at night by an attack against the Italian positions. Repulse once the enemy returned with greater forces and penetrated some trenches, but the Italian counter-attack next morning threw the enemy back.

United Provinces.

United Provinces Educational Conference. Presidential Address.

LUCKNOW, January 18.

At the Provincial Educational Conference here to-day Raja Rampal Singh, Chairman of the Reception Committee, in welcoming the delegates, hoped that the Conference would lead to the creation of an Education League to foster the advancement of the right sort of education in these provinces.

TELEGRAMS.

Papers on education were read, among others by Mr. Jesse, Principal, Meerut College, Mr. M.N. Kacker, Mr. M. C. Roy and Mr. U. N. Ball.

Lord Carmichael's Tour.

H. E. the Governor and party arrived at Khulba this evening. Yesterday His Excellency inspected the settlement at Gosaba belonging to Sir Daniel Hamilton. This evening his Excellency sails for Khepoora from where he will inspect the Government colonization schemes in Backergunge, Sunderbaas

The following casualties in the Bengal Ambulance Corps are reported:—One private, wounded in the head. Six Privates are missing, believed to be prisoners of war. Eight Privates are invalided to India for disease and breakdown on active service. The wounded Private has recovered and rejoined his corps. Two of the invalids have recovered since their return to India and voluntarily returned to duty. Others are improving rapidly.

The Convicted Sub-Judge's Appeal.

Result of Second Appeal.

To-day, on the Appellate side of the Bombay High Court, Mr. Justice Batcher and Mr. Justice Shah disposed of the second appeal preferred by Govind Balwant Lagatte, late First Class Suordinate Judge of Ahmednager, who was convicted and sentenced by the Special Magistrate to one year's rigorous imprisonment and a fine of Rs. 1,000 on the second charge of bribery in receiving two hundred of Rs. 55 and 50, as illegal gratification, while on duty. Their Lordships upheld the conviction and, in view that the accused was already undergoing one year's rigorous imprisonment on the first charge, viz. of receiving a bribe, their Lordships set aside the sentence of imprisonment, but upheld the sentence of fine.

Arrival in Bombay,

The mail steamer "Medina" with London mails up to the 31st December arrived in the harbour at 3-15 a. m. this morning with 117 passengers on board of whom only twenty-three are the survivors of the "Persia". The following are the names of the survivors, who arrived:—Mr. Alex. Clark (from Malta) Mr. Hyman, Mr. Dickie, Mr. C. H. Grant, Mr. Russ, Mrs. Shanks, Mrs. Browne, Mrs. Hutchinson and child, Nurse Sharp, Miss Fladgate, Miss Cook, Mr. W. Smith, Mr. Knight, Mrs. Smythe, Miss Less, Mr. E. Sardas Manumar, Mr. Khubeband Jhamet-mah, Mr. Vishindas Gopaldas, Mr. Ramechand Ratan-chand, Mr. Neromal Permand, Miss Markwich, Mr. C. M. Cooper, Mr. Suther. Among the distinguished per S. S. Medina were Mr. Justice Teunon, Maharajah and Maharani of Kapurthala and Prince Jett Singh. The "Medina" has brought also the Italian

The survivors of the "Persia" and passengers of the "Medica" were land together at Ball's Pier at 8-30 A. M. The men looked quite strong and fit but most of the men bore traces of the hardship they had suffered. For the most part however the survivors were undistinguished from the other passengers being provided with new clothes at Alexandria by the P. & O. Company. Quite a crowd of friends and relatives of the survivors had gathered at the Pier, many having travelled from distant stations. By the side of many of the survivors were many anxious enquiries of relatives of those passengers of the "Persia" whose names have not appeared in the list of survivors. A young boy was there enquiring about the fate of his father who had went to England to be buried to the Bar.

Weather Report.

Weather continued dry but fresh disturbance entering north-west seems likely to prove more important than its predecessors. A wave of unusually high temperature most marked at the L.H. stations is preceeding the disturbance.

FORECAST:—Some precipitation in Baluchistan and Kashmir.

South India.

Coonoor Abduction Case.

Mr. Norton's Address.

COIMBATORE, January 18

Mr. Norton, in the course of his address, read the following letter filed by the defence:—

DEAR MR. LAVOCAL. — You will be very surprised to hear from me. Now the words you told me came to pass. That everybody will say they will help you in time of trouble. But they will not. Are Mr. Lavocal your words came to pass? I trusted Mr. A. R. R. because I thought he knowing I have no mother and father. Further, he helped me, but so happened I am sorry for doing so, but I was treated so badly this time; so I could not eat properly. Now I trusted in myself that a lady friend of mine has taken me altogether to stay with her and she is always telling me that she wants me to marry her son in Burma. She looks after me so well and makes me eat and said I must never be sad or worry over them, but I am secretly kept. Don't you mention anything about it. Tare this letter after you read it. I must thank you very much again for your kind words. What you told me came true, don't mention to A. R. R. Oh, I expected to go to Madras. My fate was spoiled. To-day is my ninth day away from house, but I hope I will not be caught. But I am kept so carefully. Pray very much for me that I won't get caught. Don't tell Violet. You opened your heart to me by telling me those kind words. So I have told you everything. I hope you are not cross for crying and getting angry with you. So I ask you to forgive me. Tata with best wishes.

"Marie O. Reilly,
o Terry."

The letter is headed "Mrs. E. Newman, Conneremara Cottage, Barolow Road, Coonoor," and is addressed to "Sunny Lavocah c/o Rungaswamy Gounden, Coonoor." The letter is enclosed in a cover bearing the postal date of 19th August.

The Court was crowded to hear Mr. Norton's summing up. After explaining the Law regarding rape and abetment of abduction to the assessors, he submitted that the only evidence of instigation was that of Violet and as that could not be believed the charge fall to the ground. Counsel gave several reasons why Violet should not be believed. Dealing with rape he said that the prosecution had put their sheet anchor on that charge. He asked the assessors not to believe it as there was absolutely no independent and trustworthy evidence on the point. Rungaswamy is said to have aided and abetted an innocent girl, for Mr. Loveluck had deposed that he had no intention to pursue the charge against her as she had no guilty intention. The prosecution case was that Rungasamy did abet Violet for that purpose. She must have had guilty intention, but the prosecution admit that she had no such intention which is an obstacle that goes to the root of the truth of this case. Either Violet is guilty and ought to stand her trial or she is not guilty. If she is not guilty the accused is not guilty.

The Court: - How about section 108 (3)

Counsel continued:—“Was there any request by Rungasamy that she should induce the girl to leave home? Who said there was except Violet?”

Dealing with Violet's evidence Counsel asked assessors not to allow the prosecution to pick out such portions of evidence as suited the prosecution and to reject the rest, for that would be revolting to common sense. Her evidence should be taken as a whole. They should not convict a man on the statement that could not be believed as a whole, and the circumstances under which the statement was made or was extracted, should be considered. Mr. Loveluck had known of Violet's intimacy with Rungasamy two months previous and it had become a society scandal. Mr. Loveluck revolted against the open intimacy of a black man with a white woman. His teeth were set against it. Counsel submitted that Adolphine's excuse that Marie's illness prevented the reporting of the rape in time had been proved to be a lie by Dr. Achutan. On the 11th she had abstained from making a statement not to a lawyer, who could be secured for six and eight pence, but to the family solicitor Mr. Walker who spends his life in drawing up accounts which he never produces. This confidential gentleman does not get into the box. Mr. Walker had shown Adolphine the accounts which proved there was no property. He was the one man who could prove Violet's belief was ill-founded and yet he had not been called. There was reason to suppose that Violet's grounds that the girl was entitled to property were well founded. Adolphine had started her statement with a lie on her lips. The curtain on the police tragedy rose in Mr. Walker's office on the 24th and it was soon to fall. That day first reference was made to Mrs. Newman. Counsel referred to no statement being taken from Marie regarding rape before the arrests. Mr. Loveluck arrested Violet and took her to the Sub-Jail. A girl of gentle birth and gentle nurture found herself in custody of two stalwart English police officers. Counsel thought the last place she would have been taken to was the Sub-jail. At the suggestion that Rungasamy would obtain her bail she wrote the statement. This was never produced. Think of her position without father and undefended. Her only hope was to implicate Rungasamy and escape. That reference did not originate from her. Why did the prosecution not produce that statement. If it was a straightforward case the Crown would have put down their cards, but document after document was kept back. Counsel found himself embarrassed and wanted to know what the girl had said on the 24th when she was bailed out. She was still on bail and gave her evidence under the overshadowing of a charge. God knows what was going to happen to Violet if there is an acquittal. Mr. Loveluck admitted that the arrest of Mrs. Newman was justified the day after. Counsel then referred to no mention of rape from the 27th to the 30th when bail applications were heard.

The Court: - Mr. Norton, surely it is the accused who applied for bail?

TELEGRAMS.

Mr. Norton : - The prosecution omitted to add section 376. They allowed an absolutely incorrect record to go before the Court. Rape first came before the Court in a concrete form on the 4th October. It was baptized and confirmed by Mr. Loveluck and Marie was the godfather and godmother.

Counsel next dealt with the evidence on abduction at length, and said that Marie had been proved a liar as to her Ooty visit by Misses Blackwell and Wallis. Every statement by Marie was an undiluted, unadulterated lie. It had been proved up to the limit of human disgust that she was in love with Mah Rangan. With reference to witnesses dispensed with by the prosecution they had deprived Violet's story of all possible corroboration. Violet had brought herself to the verge of an accomplice. She was hard in love with the police to trap Rungasawmy. Once she got into the police hands she gave just sufficient evidence to point out Rungasawmy and exculpate herself. Marie had been a free agent at the Star Villa and was circulating like a decimal dot there. Marie had left her home to get assistance from the Cochin Agent, to recover her property, and he actually went to Mr. Walker's office in that connection. The events of the 14th August denuded Marie's statement of the last shreds of truthfulness. She took the last sad farewell of the Star Villa full of hope and confidence to a new paradise a happy dream or constant intercourse with men. Counsel alluded to the "patched up" letter dictated, and said that in it Marie had committed except in one case all the spelling mistakes in her several letters. Referring to Marie's letter to Lavoch Counsel said that the statement therein that the 19th was the 9th day she had been away from home proved that she had run away on the 11th August. He laid stress on the words "Don't tell Violet" which showed how false was Violet's confession. If any one had taken steps to study that document the assessor's time would not have been wasted for nine days and Counsel's pleasure spoiled. That letter annihilated the whole case. It was an intervention of Providence to expose the case. If Counsel had no other document and no other evidence he would claim an acquittal on that alone. It showed that Violet had committed perjury to please Loveluck. He had tried to prejudice the assessors mind and make them incapable of giving a fair and impartial verdict. Loveluck put that girl to be crucified in public. He had not done so with a view to curing her character but for purposes of getting a false conviction. There was the epitaph of the prosecution written and inscribed by the principal witness, to the eternal memory of a prosecution that should never have been launched. "Don't tell Violet". How was the prosecution going to reconcile that with the theory that Rungasawmy was charged through Violet.

At this state the Court rose for the day.

A Home for Y. W. C. A. Visitors to Nilgiris.

COONOOK, January 18.

Glenwood, a building centrally situated has been taken up. There a holiday home for the members of the Young Womens Christian Association has been opened and the evening witnessed the opening ceremony of the new home in the presence of a fairly good gathering. After a prayer Pastor W. Mallis addressed the gathering, in the course of which he pointed out that the new home was a home of prayer, a home for visitors who belong to the association who come up from Mofussil stations. Miss E. A. Waugh, General Secretary in the course of a speech expressed pleasure that the local branch of the Association was able to fulfil one of its long cherished schemes of providing a home for the members who wished to come up to the Nilgiris and thanked the various donors for their gifts. At the verandah various gifts in shape of crockery, lamps, table linen, cheques etc. were displayed. Among those who contributed these gifts were Lady Nicholson, Miss Oxley, Mrs. Rhodes James Mrs. Thompson, Miss Royal Dawson, Mrs. Thomas Eagan, Mrs. Farrell, Mrs. Mallis, Mrs. Bates, members of the Young Womens Christian Association at Jubbulpore and several others. Two hymns were rendered at which Miss Eagan presided at the piano. Lady Nicholson president of the local branch of the association presented Miss K. Thompson with a silver bowl for her work as Secretary of the Association for a short period. Those present were then entertained at tea and they went round to various parts of the Home which is expected to accommodate seven inmates. Miss Waugh thanked the gathering for their interest in the work of the association.

BRIEF TELEGRAM.

It is understood that Mr. Justice Chowdhury intends to resign his seat as Judge in the Calcutta High Court.

Latest Telegrams.

The Teuton Retreat.

ALLAHABAD, January 19.

The "Times" Petrograd correspondent sends a prisoner's description of the Teuton retreat across the Strypa. The enemy had only two wooden bridges on a twenty mile front. On these the artillery transport crossed and the infantry forded the stream over the treacherous ice under ceaseless Russian fire. The Russians worked terrible havoc.—(Pioneer Cable.)

LONDON, January 19.

The Dutch Liner "Rijndam" for Rotterdam is proceeding to Gravesend to-night with bows down and assisted by tugs. All passengers are safe. Three stokers have been killed and four injured. The Liner is safe.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథ భాండారములు

I

బొడ్డపాడు పుస్తకాలాసన

బొడ్డపాడు పుస్తకాలాసన సర్వకారమునకు వరస పాద పుస్తక భాండారముయొక్క తృతీయ వార్షికోత్సవము 14 వ తేదీన నిర్వహించుట జరిగినది. నియమితకాలమునకు పూర్వము పురవాసులను ప్రేక్షకులను కిక్కిరింపజేయు భాండారభవనము నిండిపోయింది. పుస్తకాల యోగసంధిని పూర్తిగా చేసి యాజమాన్యము క్రింద 8 గంటలకు రాత్రి ప్రాంత విశ్రాంతిగాంచి డైరీ ప్రాంతమునకు సభ ప్రారంభమయినది. కార్యదర్శి బొడ్డపాటి హనుమంతరావుగారు తృతీయ వార్షిక వృత్తాంతము నివేదించిరి.

పిమ్మట యోగ్యులు రానుచుండ ప్రసాదరావు గారి వలన గోపాలకృష్ణ గోక్షాగారి జీవిత చరిత్రము నుపన్యసింపబడిన తోడనే పుస్తకాల కీర్తిరాయలు గారివలన వారి పటము బహిరంగ పరచబడినది. పుస్తక భాండారముల యోగయోగములను గురించి పన్నెండు అంతరాయములు గానన అక్కరలేని శంకటాయుధముగా ముచ్చటించిరి. విశ్రాంతిగాంచి వలన కొన్ని పద్యములు చదువబడినవి. రాత్రి ప్రాంతమునకు పూర్తిగా విరమమై బొడ్డపాటి ప్రసాదరావుగారు తత్సాహచరముగా నడిచిరి. అగ్రాధికారులు సభలయొక్క ఆవశ్యకతను గురించి యొక విద్యాభివృద్ధిని గురించియు భాండారముల ఉపయోగములను గురించియు నుపన్యసించిరి. ప్రేక్షకులు తత్సాహచరములై 8 గంటలకు చందాదారుగా చేరిరి. భాండారములను కృతజ్ఞతా వందనము లర్పింపబడిన తరువాత మంగళారావములతోడను కంఠాభ్యుదయతోడను సభ ముగింపునకు తేలిపోయింది. — ఒక విశేషము.

II

చిత్తూరు.

రానుచుండ పుస్తక భాండారము చిత్తూరులో నెల కొలువబడి దాదాపు నాలుగుమాసములైనది. ఇయ్యది జరిగింది కొలదికాలము మాత్రమేనను, తృప్తికరమగు విభిన్నవిధానములనుండి ఇచ్చట నిండుమిండుగ నాలుగువందలకు పైబడిన గ్రంథములు ఉన్నవి. కొందరు ప్రతిభాధికారులు తమ ప్రతిభలను నడచుచున్నందున లగుచు నీ భాండారమునకు సువిశ్రాంతి నొసంగి తోడ్పడుచున్నారు. అనునందున ముప్పదియవ పాఠకులకు గ్రంథములతో పుస్తకాలతో నడిచి పోవుచున్నది. కొలదిమంది ప్రేక్షకులు నీ భాండారమునందలి గ్రంథములను జరుపుచున్నారని చెప్పుటకు సులభమగుచున్నది. గ్రంథములను పుస్తకాలను, పాఠకులకు నూరక నొసంగబడుచున్న తేగాని పాఠకులకు నెట్టి భృతులగునాడ సుస్థాపనము గానబడుతుంది.

చిత్తూరు పురమున నిట్టి ప్రతిష్ఠాపన మొకటిలేదు. ఆ కొలదికాలము, చి. నరసింహారావుగారు, వారిమిత్రులు అను చిత్తూరువాసులను నగు మువ్వల వైశ్యకుల దీపకులును దీర్చిరి. వీరియెడల నీవగరవాసు లెంతయుఁ గృతజ్ఞతఁ జూపవలసి యున్నది. వైసవపురుషుని విభాగములకు తేగన్నయో కార్యములలో ముగిసినట్లునుండియు, నిట్టి నడకలను మువ్వల వైశ్యులని, విజయలకు తమకాలమును, బుద్ధిని, విత్తమునునూడ వచ్చించి, ఈ పుస్తకభాండారము నింకను నేయుచుండును లభిస్తున్నది గానీలేర గంభీరము దాల్చి యున్నది. వారిండుల కొకవందలమును నిర్మింప నడకలమించి యున్నది. — ఒక విశేషము.

III

రాజమహేంద్రవరము.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథభాండారమునకు వరస గోదావరిమండలమండల గ్రంథాలయమును నిర్వహించుటకు, సామంతులైన గ్రంథభాండారములను క్రిమి కర్తవ్యమును దుండుటకు కొరవడలేదు కనుక “ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయచరిత్ర” అనునది జేయబడియిందని గ్రంథాలయములనుమాత్రమే చూచుచున్నాడను. ఈవత్సరము కొత్తగా నీమండలమున సామంతులైన గ్రంథాలయములను జూచుటకు నాయా గ్రంథభాండారాధికారులతో కలసి యున్నామని, లేఖలములనుగాని, నాకు దెలియవలయునని వానిని గూడకాచి మాసంఘమును బ్రకటింపము కాచి తు ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ చరిత్రను చూచి వానిని చూచి ములను బ్రకటింపగలను. కాని, నాయాసోదర కార్యదర్శి లెల్లలు నీమండలము సంపూర్ణముగ దెలియవలగ గోరుచున్నాడను. — యురాయభాండార కార్యదర్శి.

IV

రేచేంద్రపాడు.

15-వ తేదీ శనివారము ఉదయం 7 గంటలకు మంగళ కార్యకాండములతో విద్యార్థులు వివిధవర్గ పాఠశాలలు చేరగాని గురు తెనాలి తాలూకా రేచేంద్రపాడు గ్రామమునందలి ప్రముఖులందరూ మెటరా నగరసంకీర్తన మొనర్చి ముసలు ఇంటి వద్ద చేరుబడిన వందలయిండు సమవేళమై భేదప్రాడి జోగి నూ

బిటీషు సామ్రాజ్య సభ

హైందవ ప్రాంతీనిధ్యము.

సామ్రాజ్య కావనసభా తీర్మానము.

IV

తావారు.

నమకటివ్యాసమున బిటీషు సామ్రాజ్యంగప్రభుత్వములయొక్క తావారులను సమీక్షించుట బరికరించబడింది. కేవల పాలనాసామ్రాజ్యమునకు మాత్రమే హిందూదేశ మొక ప్రత్యేకమైతే గానెవ్వరునును దురింగితిమి. ఇంగ్లాండు, స్కాట్లాండు, అయిర్లాండులను సమస్త క్రైస్తవరాజ్యము ఒకయొక్కగాను, అధిపతికాలమున నొకయొక్కగాను, హిందూదేశ మొక్కటియు నొకయొక్కగాను పాటింది పాలించుచున్నది. అయినను, బిటీషు సామ్రాజ్యసభకు అధిపతికాలమునకు ప్రభుత్వములను ప్రధానమంత్రిలు గనుక సామ్రాజ్యకార్యాలలో చనువలించు వీరు ప్రసక్తికాలము నుంజనునను ప్రధమ వ్యాసమునందు జేప్పించుట. అధిపతికాలము ప్రభుత్వములను జూబుదారుల నట్లు ఇండియాగవర్నమెంటు జూబుదారి ప్రభుత్వము కావరదకుట నిర్వహించు. ఇది నిశ్చయమునను, లేజరుదారి ప్రభుత్వములను యితర అధిపతికాలము తోబాటు హిందూదేశసామ్రాజ్యమునగూడ పాలనా సామ్రాజ్యమునకు కలపలేదు? హిందూదేశ పరిపాలనముతో అనుకూలముగా నొక కార్యదర్శిని, ఒక కార్యాలయమును. కేవల నియమించుటయేనా? ప్రత్యేక కార్యదర్శిని, ప్రత్యేక కార్యాలయమును గోచరింపి పాలనసామ్రాజ్యమునకును చుట్టబెట్టికట్టగా నేలబడుచున్న లేజరుదారి అధిపతికాలము ప్రభుత్వములతో హిందూదేశ సామ్రాజ్యప్రభుత్వము సరిసమానము కావలెనను, అది లేజరుదారి అధిపతికాలములకు మిన్నయనుచుటకు నెల్లరును నంగీకరింపవలయును. వైశాల్యమునను, జూబుదారులను నేమి, నాగరకమునను, భాగ్యమునను, హిందూదేశము బిటీషు సామ్రాజ్యమునకు సమంత ప్రాంతములైనవి. బిటీషు సామ్రాజ్యముయొక్క సామ్రాజ్యనిధికి హిందూదేశ సామ్రాజ్యమే మూలనిధి. ఇట్టి ప్రధానదేశము సామ్రాజ్య కార్యాలయమునకు సభయందు నితరవర్గములతో నొకదానినొకటి చొప్పుననున్నది కాని, తేల్చు చేర్చు కొనబడినవో నందెంతమాత్రము చొప్పున ఉండవలెను. అంతకు సమాజమును, నుంజనును, భర్తయు క్షయమునకు కార్యమును తొకటి యొకటి చేరి యు. అట్లు జేర్చు కొనిన వో బిటీషు సామ్రాజ్య సభా సభ్యత్వమునకు అనర్హులు “తావారు” కాణభూతముకాదును, ముఖ్యములగునట్టియే కారణభూతమునను నొకయొక్క సమీక్ష కార్యములతో నేర్చుకును.

యుద్ధపాఠములు.

బిటీషు సామ్రాజ్యమునకు హిందూసామ్రాజ్య మంత నహయకాలమునో, యంత యావత్కాలమైనదో, యంత యావత్కాలమైనదో, ప్రస్తుత భూగోళమునకు ద్వారపరచినది. దాదాపు పాతిక శతాబ్దములనుండి వర్తమానమున యుద్ధపాఠముల యుద్ధప్రయత్నముల నన్నిటి జేసికొని తలూచునొక్కమాత్రమునకు తేజములనున్నట్టి యుద్ధ విద్యయు అగు నేను. పోయెంటే ప్రాంతీనిధి కొరకు ముఖ్యము సోదరులు యుద్ధాభిలాషులు గాకపోవుటచే ఆగతయుద్ధమునకు కంతగా విశ్రాంతియు లేదయిన జేతులై తుదకు అనివాద్య కారణములవలన యుద్ధము ప్రాప్తిమయవరకు మన బిటీషుసామ్రాజ్యకార్యాలయములకు యధ్యక్షులకైంద వీరేశలింగ పుస్తకాగారముయొక్క ప్రారంభోత్సవము జరిగినది. మా గ్రామముల అగ్రాధికారులైన ఆంధ్రదేశపితామహులగు రావులపాద్మ కందుకూరి వీరేశలింగంతులుగారి పేరన నొక గ్రంథాలయము నేడు నెలకొల్పబడినట్లు సభాపతిగారు తెల్లించిరి. గ్రంథాలయమునకు ప్రత్యేక భవనము నిర్మింపబడు వరకు మా గ్రామమునకు చల్లకల్లి జంగయ్యగారు తమవ్యంత భవనములతో కొంతభాగమునొసంగి తమయూదార్యభావమును తెల్లించిరి. తిరిగి సాయంత్రం 8 గంటలకు జరిగినసభలో విశ్రాంతి, భూతదయ, అహింస, శ్రీవిద్య, గ్రంథాలయములు, సభ్యులు, గ్రామీణులనున్నట్టి వానినివారియూర్ములు, గ్రామభివృద్ధి మొదలగు విషయములగుంచి యుపన్యసించిరి. పిమ్మట విద్యార్థుల విద్యనుగురించిన విన్నవాలకులను ప్రదర్శించిరి. రాత్రి 9 గంటలకు భేదప్రాడిజోగి నూరకృష్ణారావుగారు రాజారామమోహనరావులవారి చరిత్రము వారిభార్యలవలన రెండుగంటలకాలము సర్వజనానందకరముగా కాలక్షేపముజేసిరి. — ఒక విశేషము.

కేవలమనసిద్ధపిల్లలనుండి. అట్టిమనసిద్ధపిల్లలలో మనహిందూదేశపు సేనలెంతయుపయోగపడినవో గణనగలము నందుండి చూచినవారికి దెలియును; అచ్చటి నేనామలు మనవారల కైర్వ సైన్యములను సులించుచు వ్రాసిన లేఖలనుజదివిన వారికిదెలియును. కాని మనదేశ మొనరించిన సాహాయ్యము కేవల సైన్యములతో బోలేరు; భవములకంటెయు, యుద్ధోపకరణముల కంటెయు మనమెంతటి తోడ్పాటునందించిమా, పార్లమెంటు సభలో ప్రధానమంత్రియగు ఆస్క్విత్తుమహాశయుడాడి నబహూతులను జదివినవారికి చెప్పకయే తెలియగలదు. ఈనాటికి నింకను మన ముచ్చిన్నముగా నకలవిధములగు సాహాయ్యముల నిచ్చుచున్నాము. ఈనాటికే గాదు, యుద్ధము విజయ ప్రదముగా ముగించువరకు గూడ సంత మాత్రము విసురక జేయక సామ్రాజ్య రక్షణార్థము మన మొనరింపవలయు నేనా సాహాయ్యములను భరణసాహాయ్యము చేయుటకు కృతసిద్ధములయి యున్నాము. దీని నంతయు మనమే ప్రత్యక్ష కృత్రిగూడ నజేయవలెను జేసితిమియు, జేయుచున్నామనియు, ముందు జేసెదమనియు, మన నాకుక భయములేక పర్యామములు విస్తృతముగా జల్లి యున్నారు. అయినను మనకార్య నిశ్చయమును, మన రాజధర్మమును, మన సామ్రాజ్య పరాయణత్వమును వానియంతట నదియే సామ్రాజ్యంగములయొక్క సాహాయ్య సాదరములను ఆకర్షించినవి. భర్తకార్యము మన మెంత మూసివెట్టిక, సభ్యుల దృష్టిసంధులను దప్పించుకొన బలదు.

అధిపతికాలముల యామోదము

అట్లుంటే, అధిపతికాలములకు నాయకభూతులను లనందరు ప్రధాన పత్రికలన్నియు హైందవ రాజధర్మము, హైందవ సాహాయ్యమును వేసేటల నుగ్గడించినవి. హిందూదేశముయొక్క రాజధర్మము నది యెప్పుడును నందేహింపలేదట గాని, దాని రాజధర్మము యిట్టి యపారవిరాళ సాహాయ్యము వరకును విస్తరించునని మాత్రము తలపరచెదట! అట్లుంటే సభిపతికాలము కేవలగ్రామ సంధర్మమున హిందూదేశ వితరణమును, హిందూదేశ ప్రాంతములను అపూర్వవిధమున బోధపడినవి యాహింసకమయ్యెను. ఈయూహనే జేయుచున్న పూర్వపు ట్టానమును, ప్రస్తుతపు ట్టానమును విభజనమును అధిపతికాల ప్రభుత్వములయొక్క పూర్వ పర కార్యములకు హేతుమాచకములగుచున్నవి. హిందూదేశము అఖిలసామ్రాజ్యమున కింతటి సాహాయ్యకత్తియగునని అధిపతికాలము లివరకెరుగకపోవుటవలననే తమ కార్యాలయమునకు హిందూదేశమును నాహింసపరచెరి. తమకు తోడివాడని తోచినవెట్టుల గదా, తోటివానిని విజయమును, విజయసామ్రాజ్యము కార్యకార్యములను జేయెదట. ఇప్పుడు హిందూదేశము గూడ మతేంద్రమునకు గాకపోయినను అఖిలసామ్రాజ్యకరములందెవరు తమతోటికే యను భిక్షియను అధిపతికాలము కలిగినది. దీనిని నది దాచియున్న అధికారములతో కృతపరచినది. అనగా, అట్టి యభిప్రాయమునకు వారికి ఆపదవాయకమే యున్నది కాని ముఖ్యముగాకాదు. ఇట్టి సునిశ్చలవిద్యుత్సంధములే మూలసాంబర్య సంయుక్తదీప్త రాజ్యమునందును బాదముపించి. అచటి ప్రధానపత్రికలను గూడ బిటీషు సామ్రాజ్యమునకును హిందూసామ్రాజ్యమునకును గల అది సాహాయ్యములను మనసార గ్రహించి హిందూదేశ ప్రాంతములను అలంకరించుచున్న సభ్యులనుండి.

నిర్దిష్టసాంప్రదాయములు.

ఇప్పుడందఱును హిందూసామ్రాజ్యముయొడ అనుకూలములై యున్నాము. హిందూదేశమున కింతటిలో కాదలవని కాదలచినవో నిష్పక్ష కావలయును. ప్రస్తుతమున స్వీయార్థకార్యము అధికార పరిమితులుగా హిందూదేశము కొరవట్టికొరిక బిటీషు సామ్రాజ్య సభాసభ్యత్వమే. ఇట్టి సభ్యత్వము ప్రస్తుతమున న్యుపసాహి తాధిపతికాలముయొక్క ప్రధానమంత్రిలకు సాధ్యమైయున్నది. ఇవరకు హిందూదేశ ప్రాంతములకు యిప్పటివలె వారికేటపడి యుండనికాలమున అఖిలసామ్రాజ్యసభకు హిందూదేశమును గూడ తయరదామేవ్యబుద్ధివారాహింసపరచిపోయినందునకు తప్పలేదుకాని, యిప్పుడు ప్రాంతములకు దృఢకమంబుగా తేటపడినది కావున, హిందూదేశ ప్రాంతములనుగూడ జేగొనుటయొక శక్యము. ఈపరిమితి, మొదలయి, రియాలిజము అధిపతికాలమునకు మొక్కము, నింగ్రామ ప్రధానమంత్రియొక్కయు చేరులతో నేయున్నది. బిటీషు సామ్రాజ్యసభయొక్క నిర్దిష్ట సాంప్రదాయము లిందునకు ప్రతిబంధకము లగునేమోయని శంకింప నవసరములేదు. వానిని సవరించేయుటకు గాని, రద్దు చేయుటకు గాని, హెచ్చించుటకు గాని తగిన యధికారము లేనివ్యభులయందున్నది. హిందూదేశ ప్రతినిధిజేర్పునకు యొక జేర్పు సాంప్రదాయ విరుద్ధమే యయినను అధిపతికాలమున ప్రధానమంత్రియగు తేల్ ప్రాంతీనిధ్యమునకు నిచ్చగించిరే, చూచు సాంప్రదాయములను వలయునని సవరించి, హైందవ ప్రాంతీనిధి జేర్పుకొని సన్మానించును.

జాబులు

I

రాజ్ లుతాలూకా రయితుల కష్టములు.

అయ్యో,

గోదావరి జిల్లాలో బొబ్బిలంక ఆనకట్టకు దిగువభాగమున పలివెలూరువరకు నుండు గ్రామములు తూర్పున గోదావరి గోతమిపాయకును పశ్చిమమున వసిష్ఠపాయకును మధ్య రాజ్ లుతాలూకా కొత్తపేట డివిజను యొక్కది. ఆ గ్రామములకు పూర్వము ఏటికట్టలు పూర్తిగా లేవననున్నాడారము వలనను గోదావరి వరదలవలనను మైకిపోగి వీరు పారుటచేతను విశేషముగా ఫలించుచున్నది. తనవారత ప్రభుత్వమువారు గోదావరికి ఆనకట్టకట్టి పెద్దకాల్యంక రివిన్యాయున్నారు.

ఆకాల్యంకలన రాజ్ లుతాలూకా ఆయూరుపురం తాలూకాలకు నీటి సమపాయమున కల్పించియున్నారు. ఓని వలన పూర్వమెప్పుడును సాగుబడినవో యెరుగని విశేషభూములు ఫలవంతము లగుచున్నవి. ఫలవంతము లగుచున్న గ్రామములు లాభమును పొందుచున్నను కొత్తపేట డివిజనులోని చాల గ్రామములు పొందుచున్న నీటి సమపాయమునకు కొరతనమువారు కల్పించిన యేటికట్టలవలన అభ్యంతరములు కలిగి విశేషనష్టముపాలు కావలసివచ్చుచున్నది.

ఇట్లుండగా నష్టములను భరింపలేక దిగువగ్రామముల వారి ప్రభుత్వములయందలి న్యాయదారులును తమభూములకు నీటికనకములను గల్పించుకొని భూములను బాగుచేసికొంటుండు మందులపట్టుముగా చేసికొనటకు భూములకు రివిన్యాయ నీటిసాగు బడి చేసికొనపొందెను.

నీటిని సప్తముచేయుటకుముందు సర్కారువారికి దరఖాస్తులను పంపించుకొని వారియనుమతిని పొంది సాగుబడిచేసి కొనుటకు కొందరు ప్రారంభించిరి. అట్లు నీటి సమయోగించు కొనిన భూముల ప్రక్కనుండు భూములు, అదిగలకు మెట్టు సాగు లుడి చేసికొనుచున్నప్పటికి నీటిపూటలవలన పంటలు చెడిపోయి నష్టమును పొందుట తటస్థించినది. అందులన, రయితులను భూములకు రివిన్యాయ నీటిసాగుబడిచేయుటకు యత్నించి నీటిదరఖాస్తులను జేయ మొదలుపెట్టిరి.

ఈనీతిమీది నీటియధికారులు తమ యనుగ్రహమును సంపాదించు కత్తిలేని కొందరు రయితుల దరఖాస్తులను గీతంపక పోవుట పొందెను. ఈవిషయమున వారికి సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యముండుటవలన కొందరు రయితులు మిగుల నష్టము పాలయి బాధపడుచున్నారు.

ఒకభూమి నీటిసమపాయము ననుభవించుచుండగా దాని నంటియున్న మరియొకభూమి అదేనీటిలోనున్నను నీటి లాభమును పొందకపోవుట యెరుగి కాశ్చర్యమున కలిగింపకుండును. కొందరిదరఖాస్తులను గ్రామీణులు సాధారణులతో పంపించకపోవుట. కొన్ని ప్రైవేటు కారు లనుగ్రహించునంతక పోవుట. ఆ యాగ్రహమును పొందుటయును కాలాతీతముయిన తర్వాతక రయితులకు తెలియపరచుటకు తటస్థించినప్పుడు మిక్కిలితీవ్రమునకు పట్టి కలుగుటలో నేమియాశ్చర్యము? ఇందును గూర్చి ఇదివరలో వనేకపర్యాయములు మొరపెట్టుకొనినను అధికారులు పెదచెవిని బెట్టుటలన మితిలేని యాందోళనము కలుగుచున్నది.

మనరాజధానియందలి కాననసభాస్థానంక తలవను వైన కెట్టెన గ్రామములనుగాని యక్కడి ప్రజలనుగాని యెన్నడును చూడకపోవుటయును చూచినను వారితో సంభాషించకపోవుటయును కలుగుచున్నది. కాబట్టి రయితులు విశేషకలహరము ను బొందుచున్నారు. ముందయున్న ఈవిషయమును సభ్యులు దొరతనమువారి యెడల ప్రస్తావనకుబెట్టి రయితులయొద్దనుండు లను తొలగించి వారిసర్వాధికారులకు పాత్రులగుటకు! బ్రయత్నించిన కేకలేమును కలుగగలదని విన్నవించుచున్నారము.

బీదరయితులు.

II

గుండుగొలను పాతశాలల దుస్థితి.

అయ్యో,

మాగ్రామముయ తాలూకాలోపల్లవాపరిపాలనములో నున్న బాటరపాతశాల, బాలికాపాతశాల, యూనియన్ శంఘాయితీపీఠములు గ్రామవాసులచే స్థాపింపబడిన స్త్రీ కృష్ణాపరవనందిరమును గలవు. బాటరపాతశాలలో మాగ్గురు ఉపాధ్యాయులు ఉన్నారు. వారిలో సిద్ధు అన్నదమ్ములు; మధ్యబాపూయలు. మూడవవారు నియోగి బాపూయలు;

వీరు ముగ్గురు 25 సం॥ములనుండి మాగ్రామముచే ఉపాధ్యాయులుగా నున్నారు. వీరి ముగ్గురికి ఆసోస్య మెక్కువ. ఇతర రాచకార్యములతో వారికి ప్రసక్తి లేదు. వారు బాటర విద్యాభివృద్ధికి పాటుపడుటమార్తమునున్న. మధ్యబాపూయ ఉపాధ్యాయు లిద్దరికి మాగ్రామములో భూములు, ఇండ్లు, పశువులు, బోలెడు కామటము కలదు. వారిలో కాలము సరిపోవుచుండును. ఉపాధ్యాయుల వదలి యెన్న ను పులగం మీది పప్పు ఎన్నిపాయలు ప్రభుపాపాధ్యాయుడుగాని జేతనమువృద్ధి చేసి యితర గ్రామములకు మార్చెదమనిన వారు ప్రైవేటు కార్ల ను ఏదోవిధముగ సమాధాన పరచుకొని కడుపులోనీళ్లు కదలకుండ ఇక్కడనే కాలక్షేపము చేయుచున్నారు. రెండవ మాపూయ ప్రైవేటు ననుసరించి కాలక్షేపము చేయుచున్నారు. మూడవవారు అతి భయంకర నలించు మహాపైర్వకాలి. గ్రామవాసులందరికి నోటిలో వాలుకవలె నుండును. వీరికి వ్యాపక మెక్కువ. ఉపాధ్యాయుల వదలి, పోస్తుమాపువదలి, కలాలకానా, గుమాస్తా వదలి ప్రాంతు మొదల వదలి నిర్వర్తింపవలెను. వీరు ఛలోక్తికారకు నియోజ్యగమును చేయుచున్నారు. వీరు ముగ్గురిలో నొకరయినను దేవాభివృద్ధికి విద్య మూలాధారమని గ్రహించినవారుకాదు. తమ పూర్వజన్మ పుణ్యములన సంప్రాప్తమయిన ఈ వదలిని విచ్చార్చి తమలకలె ననుభవించుచున్నారు. జాలికాపాతశాలలో కూడ మాగ్గురుపాపాధ్యాయులు కలరు. వారు సమానవయస్కుల వదలుచువారు. ఒకరిని చూచిన నొకరికి సరిపడదు. ప్రధానోపాధ్యాయుడు ఇతర గ్రామవాసి. ఆయన తన విద్యుత్త కార్యముల పెరిగినవారికలె కనుపించుచున్నారు. దేవాభివృద్ధికి విద్య ప్రభుపాపాననుని గ్రహించినవారని తోచుచున్నది, కాని వీరివలన నంతలాభము లేకపోవుచున్నది. రెండవవారు గ్రామకాపురస్తులగుటచే వారి కితరవృత్తులు కలవు. ఎల్లప్పుడు నితరకార్యములయందే కాలము గడపుచును. తమకు ఎంత జవాబుదారీ గలదో గ్రహించినవారుకాదు. వారు పాత కాలలో నుండవలసిన 8 గంటలలో ఏ మూడు గంటలలో పాతశాలలో పని చేయుచుండును. గ్రామపాస్త్రవ్యయలో కొంతమంది ననకాగిరి టుటు దేశభక్తుల మని చాటుకొనుచుండుచే గాని బాలికల విద్యాభ్యాసమును గురించియు బాల విద్యాభ్యాసమును గురించియు ఆవగించుటలో నూరక భాగముయినను శ్రద్ధ వహించుట లేదు. వీరికిఁగల వాకాశల్యమునలేదు. మూడవమాపూయతమిమ్ము మాపూయ కేటిజాన్ టిజాన్ బామ్మ. పాతశాల నీరసనీతిలోకివచ్చుచున్నది. బాలికల విద్యాభ్యాసము మాకరువైజ్ గారులేదు. ఇక పెక్కుమంది కలరు. గారు సంవత్సరమునకు ఒకసారి దయచేసి మాదిరిమార్పులు వ్రాసి పెట్టుచుండురు. వారి కిగడక తెలియదు. కావున విద్యాధి కారులు తగినశ్రద్ధ వహించి మా పాతశాలల దుస్థితిని తొలగించి, ఉపాధ్యాయులు తమవలనను సంగరిర్పించుకొనునట్లు చేయుటకు పొత్తికలు.

గ్రామవాసులు.

ఒంగోలువార్తలు.

(ఒకవిశేషమని వర్ణించి)

కాలమాన స్థితి.

ఒంగోలు జనవరి 16:— ఈగ్రామములో వెతుకబడి వర్షములు పడినవారమున రాత్రులయందుచలిబాధ మిక్కుటముగా నున్నది. వీరివైపుకు ప్రస్తుతము వర్షము కావలసియున్నది. వర్షములేనియెడల సగముపంటయైన వండునని తోచదు. పశువుల సంత.

ఈసంవత్సరము పశువులసంత మార్చి 16, 17, 18, తేదీలలో జరుగుననియు, అప్పుడు మూడవదినము జరుగుటకు అయ్యుటగాను గవర్నరుగారు విచ్చేసెదరనియును తెలియజేయుచున్నది. మామనిసిలిటివారును, తమభద్రవ్యకమిటి వారును పనులు పొందెనుచుండుటగాను తమభృత్యులును చేయుచున్నారు. ఈసంవత్సరము చక్కగ వర్షములు పడినందున పశువులవసరు, మేత సమృద్ధిగానున్నది. ఈకారణముచేతను గవర్నరుగారు రాకను జేర్చి యు ఈసంవత్సరము సంతకు మంచి పశువులు రావచ్చుననితొచుచున్నది. ఇట్టిసంతలవలన కలుగు లాభములను గురించి రయితులకు ఎవరును చక్కగతెలుపుచుండని కారణమున వారికిగల ఉత్సాహము నానాటికి తగ్గి పోవుచున్నది. ఈసంవత్సరమునుండి యైనను మాసంతకమిటి వారు. సంతసమములోనే గాక సంవత్సరముపాడుగునను సంతలవలన గలుగులాభములను రయితులవనస్సుల నాటునట్లు విపులముగ చెప్పి, వారి ఉత్సాహమును. ఇనుమడింప చేయుదురని నమ్ముచున్నారు.

అన్నదానము

కంచి వాస్తవ్యులును, వైశ్య కి భావములు నగు గుట్టు శారాయణస్వామిశెట్టిగారు ఈ గ్రామమునకు వారి వర్తకపనులకుగాను విచ్చేసి 16 తేది వీధిలకు అన్న ప్రదానముచేసిరి. మాగ్రామములో చాలకాలము నుండి నడ్డుదితో పనిచేయుచున్న. అన్నదానసమాజమువారి కార్యమును నిర్వహించి సావకులము చేసిరి. ముగ్గురు 7-8వందల వీధిలకు సంతుష్టిగ అన్నదానము చేసిరి. వీధిలలో ముఖ్యముగ చాలమంది హిందూమత అగ్రజాతులవారివలన చెప్పరానివారని విలువబడుచు వారివలన తీరస్కరింపబడి, జీవనోపాయము లేక అమెరికా మిషనరీల బోధనలకు లొంగి క్రైస్తవతము నవలంబించుచున్న పంచవారివారై యున్నారు. శారాయణస్వామిశెట్టిగారును ప్రతిసంవత్సరమునట్లే అన్నప్రదానము చేయుచుంటుంటే గాక మాగ్రామపు అన్నదాన సమాజమువారికి వంటపాత్రలు సహాయముచేయుదుననికూడ వాగ్దానముచేసిరి. శెట్టిగారిబోటివారు కొంతమంది యుదారభావమున వీస జాలికారలయందు కనుకరచియెడల మహిందూమతము ఊదకచెందుటకు కారణముండదు.

మరిసిపత్ వైద్యులవదలి భారీ.

27 తేది వైద్యులవదలి భారీ అగును. ఇప్పటికి చాల కాలము క్రొందటినుండి కొందరుపడుపాటకుమితిలేదు. కానిలన్న యిండ్లమట్టు తిరుగుటకును, గుసగుసలాగుటకును అంతలేదు. ఇప్పుడుమాకువైద్యుల గారును మిట్టకొడ్డి కృష్ణరావు పంతుల గారి వదలి 27తేదితో అత్యయమును. వీరికొరకు మరల మిట్టకొడ్డి కృష్ణరావుపంతులుగారు పోయితిండుచు రని తోచుచున్నది. నీలంరాజు చలపరావు పంతులగారును, కొప్పరపు వేంకటకృష్ణరావుపంతులుగారునుకూడ పోయితిండుచున్నట్లు తెలియజేయుచున్నది. వీరిలో పోయితిండు మాకు వైద్యుల గారును కృష్ణరావు పంతులుగారును, చలపరావు పంతుల గారు మాగ్రామములో స్త్రీవైద్యులగున్నారు. కృష్ణరావు పంతుల గారు చాల చక్కగా పనిచేసివారు. వారిని మరల వైద్యుల గా పెన్నుకొనియెడల గ్రామమునకు శ్రేయస్కరమని నమ్ముచున్నాను.

మదరాసు కార్పొరేషన్.

నీటిపనులను గుఱించిన నిబంధనలు.

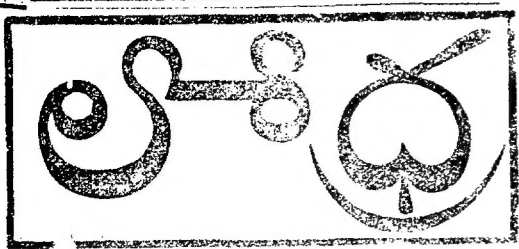
“వాటరువర్క్సు హోమ బుక్సు” అను పేరిట నొకపుస్తకమును మదరాసు కార్పొరేషన్ వారు ప్రకటించి యున్నారు. మదరాసు నగరము లో మ్యునిసిపాలిటీ వారివలన సప్లయచేయబడు నీటిని, అధికముగా వ్యయపరచుటయు, కల్మష పరచుటయు, దుర్వినియోగము చేయుటలను ఆటంకపరచుటగాను కార్పొరేషన్ వారివలన అంగీకరింపబడిన నిర్ణయములును, విధులును ఇందు గలవు. పుస్తకము ఒకటికి రెండు అణాలు మ్యునిసిపలు ఆఫీసులో చెల్లించినట్లయిన ఈ పుస్తకములు దొరకగలవు. ఈ పుస్తకములో జెప్పబడియున్న నిబంధనలన్నియు సమయంలోనికి తేబడునని ఎల్లరును ఇందుమూలముగా హెచ్చరింపబడుచున్నారు.

రిప్పబిల్డింగు మదరాసు } ప్రసిడెంటు, 15వ జనవరి 1916. } జె. సి. మొగోని,

మెల్లికన్ ఫుడ్ కాలెండరు 1916

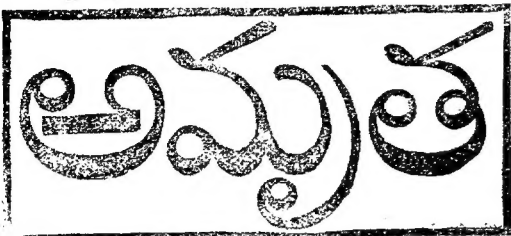
రిజిస్టరు పోస్టుఖర్చులకు మూడుఅణాల పోస్టు బిల్లులు పంపినవారి కెల్లరికిని ఈక్యాలెండరు ఒకటి వంపబడును. కొద్ది ప్రతులు మాత్రమే గలవు. ప్రిన్సరు కంపెని, లిమిటెడ్, మదరాసు.

గం శయ రోగనివారికి:— శ్రీలక్ష్మ గణగం
మురుకూల బహిష్ట కాశంకుట, అకాలబహిష్ట, మైల కాశీ
గాను, తిక్తగం గానుపోవుట, కుసుమగోగము, సంతాపహీనత,
రక్తహీనత, మలబద్ధకము, నూలికావాతము, క్షిణ్ణోష్ణము,
అరికాళ్లు, అరిచేతులు మంట మొదలగు శ్రీ మర్క వ్యాధు
లను తుదొక్కను.

పెద్దబుడ్డి రు 3-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

రక్తశుద్ధి ద్రావకము:— ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధ
కము, అజీర్ణము, క్షిణ్ణోష్ణము, సోమకరణము, మేహ
ప్రణములు, ముఖసంకటములు, నిష్పత్తువ, కడుపులో మంట
మొదలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరములను కాంతిని
ముఖమునకు తేజస్సును యిచ్చును.

పెద్దబుడ్డి రు 3-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

జ్వర నివారికి బుడ్డి 1-కి రు 1-0-0.

కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల,
9, బందరువీధి, మద్రాసు.

బ్రాంచి : సికింద్రాబాదు & నెల్లూరు.

నిరుద్ధ భారతము

ఇంక మాలమదిగల పుట్టుక మున్నగునవి చక్కగ
కర్మంపబడినవి.

పుష్ప వేణి	0-౧౦-౦
వీరమతి	0-౧౦-౦
బాలవితంతు వివాహం	0-౪-౦
సరస రసాయనము	0-౪-౦
రాజలేఖ (నవల)	0-3-౦
లలిత (నవల)	0-3-౦
ద్రౌపదీదేవి	0-3-౦

మంగిపూడి వేంకటేశ్వర్లు

హిస్సా, కృష్ణాజిల్లా.

శ్రీమదాంధ్ర బహుండపుణము

[వద్య కావ్యము.]

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదనెనిమిది పురాణము
లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో ఏయేసమయ
ముల నెట్టి పరిణామములఁ జొందినది? మనుజులస్థితి మొదలగు
నెట్లుండే? కులభేదములేలకలిగి? ధర్మము లెప్పుడెట్లు మారు
కొందే? ఆచారవ్యవహారము లెట్లుమా? ఈ మొదలగు
విషయము లెన్నియో యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి.
వరకురామచరిత్రము, నగరచక్రవర్తి మొదలగువారి చరిత్రము
లిందు జక్కగ వర్ణితములు. ఇక్కాలపువారు బుద్ధిబలముచే
ప్రపంచ స్థితిగతులు ముండెట్లుండెనని యూహించి నిరపహేళి
విషయము లిందగేతములు వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి
గ్రంథమునై మంచియభిప్రాయము నిచ్చియున్నది. శ్రేష్ఠిమగుల
కులభము. మంచికాగితములనై ముద్రపఱచి నిండు కాల్పి
లైందుచేయించబడియున్నది. 900 పుటలు వెల 4-0-0 అత్యు
త్తమప్రతి 5-0-0 కర్పణ శతే. వలయువారి చిరునామాను
వ్రాయవచ్చును.

(4-12-14) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ,
రెవెన్యూపండితుడు, మ్యూనిసిపల్ హైస్కూలు, కడప.

ARMS & AMUNITION.

కత్తులు, తుపాకి మందు,
సారాయములు, స్పెరిట్టు,
నానావిధోపయోగవత్తవులు
మావద్ద దొరకును
ఎస్. పి. సారధి అండుకో,
౧౮౧ చైనాబజారు రోడ్డు
మదరాసు

అంబరు అగరు వత్తులు

ఉత్కృష్టమైనవి ప్రసిద్ధమైనవి

ధర శేరు 1-కి సహ			
రూ. 1-0-0	2-0-0	3-0-0	4-0-0

తూనిక శేరు 1-కి

వస్తువువత్తులు 250, సన్నవి 350, 400

జే భీమారావు
స్వదేశీ పెయ్యుమెరీ వరుక్కు,
శ్రీవాసమందిరము రోడ్డు,
తెలంగానూరు జిల్లా.

పైరకసు వై ఆఫ్ కాన్జీవరువ్ ప్రాక్టు

లోనామతో గూడినది. పాలి
పోయినట్టియు, బలహీను లగునట్టి
యు జనులకు యథా బలమొసంగ
గలదు. ఆరోగ్యమును, ఉత్సాహ
మును గలిగించును. మందు యెండ
లలో నయితము తృప్తికరముగ బని
చేయగలదు.

నిస్సర్దుక, పొండు, కుమ్మ
భీమనలకు బాగానర్పగల చక్కని
యౌషధము.

అన్ని మందుల పావులలో
విక్రయించబడును.

బహుమతి

శేబుగడియారము రు. 1-13-0.

ఈ శేబుగడియారము నిడి
గలకు 3-8-0 వెలకు అమ్మమం
టిమి. చీడపాద లండనును కొని
యానందితురనియు, మా కంపెనీ
పేన ఎల్ల రకు చెలియననియు
నుదేశించి అర్ధ వెల అనగా 1-13-0కు
విక్రయించెదము. ఇది మాయటకు
సాగుగుగ చిహ్నిదిగ నుండును.

5 సం॥ముల గ్యారంటియిత్తుము.

శేబుగు నవలలు.

1. లీలా ౧-౮-౦, 2. యశోదర ౧-౧౨-౦, 3. మిత్రహృదయం
౦-౮-౦, 4. నవనందనం ౦-౮-౦, 5. మనోరమ ౦-౮-౦
6. జగదీశ్వరం ౦-౮-౦, 7. శోభండ్ర ప్రభావము ౦-౮-౦.

నా. మునుస్వామి మొదలియార్,
6, వెంకటేశ మేస్త్రీవీధి, మదరాసు.

మోటారుబండి నడపుట

మోటారుబండిను ఆరిదులభముగా నడుపునిపుణతకు నల
పూర్వముగ శిక్షణ గోరువారు మాకు వెంటనే వ్రాయుదు.

డి. మోటారు మైరింగు కంపెనీ,
[ఓలిఫాంట్ నెం 636.] 131, బ్రావ్స్, మదరాసు.

THE (Phon 341)

HOTEL CLARENCE.

GOLD MEDALISTS.

BAKERS, manufacturing Confectioners, and well-known Caterers.

Book your orders for Xmas & New year Cakes early;

Our Decorations and Ornaments special this Year

Xmas toys and Fancy Boxes for presentation are for sale.

Estimates for Dinners, Evening Parties, and Children's Treats free on application.

కాలిబంతులు.

“ది యూనియన్ బాక్”
అన్నభాగములను నందు శక్తిని ప్రోత్సహించి. అందమయిన
యాకృతిగలదిగా నుండును. సర్వము రు. 12-0-0.

ది “ప్రీస్”
విశేషముగ పొంగుకొన్నది. బహుకాలము పనిచేయుటకును
అకారము మార్పుకొనకుండుటకును పూచీ యియ్యగలము.
మొత్తము రు. 11-0-0

విల్లియం ప్రిల్లెట్స్
“మెర్సి గార్డ్” కాలిబంతు
కాలిబంతులకు లాభవారములలో విశేష నాణ్యతయందున్నది
గొప్పరకపుబంతిలోను మేలైనవకము. బహుకాలము నిలిచివని
శేమును. తేలికైనయెందునది సీత-వొరనియ్యను. అకారము చెదడ
1899 లగాయరు అంతర్జాతీయమహాత్మీయం దుపయోగించబడుచున్నవి
మొత్తము రు. 15-0-0

మాక్సిట్ అందః పీజిస్
“ప్రీస్” కాలిబంతులు
[మంచిజగ్గ చర్యము]
సీత చొరనియ్యగలములలో ఉత్తమోత్తమ మయినవి. ఎంత
కాలముననునయినను అట్లాదునవచ్చుదురనిది. బహుకాలము. చివుకు
చివుకున పెళుసుచుండగలదు. కిక్కివచ్చినట్టి కేదములకు “ప్రీస్”
చర్యములు లోనుగావు.
మాడ్డునవారి
“ప్రీస్” లిఫ్టరస్ - రుల్లివులు
అట్లాదునపుడు సాధారణముగా ఉపయోగించబడును.
చక్కనికాదము, విశేష కాలము పనిచేయును. అందుముగా నుండును
పూచీ యియ్యగలము. అదాల 10 మొదలు అదాల 12 వరకు
ప్రొడ్యువారి శేతులము గోల్డెనెట్
34 అడుగులు X 8 అడుగులు. తాగు శేయబడినగోల్డెనెట్
గోల్డెనెట్సు జత 1-కి రు. 37-0-0.
అల్లబడినది.

ప్రీస్ వారు అందు కంపెనీ,
లిమిటెడ్, మదరాసు.

వీరపూజ

ఇందు పురాతన భారతీయీయల ప్రతాపచరితములు చక్కని శైలిలో వర్ణించబడినవి. వారి చిత్రములు గూడ గలవు. ఇట్టి గ్రంథ మిదివఱ కార్థమున మఱియొకటి లేదు. వెల రెండు రైలు 0-12-0 కాల్కో రైలు 1-0-0 శ్రీ కృష్ణ దేవరాయని చిత్రము ముచితము. వలయువారు:- శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, 7, తంబుశెట్టిపేడి, మదరాసు.

మదన కామేశ్వర లేవ్యం

ఇది మేహము, నిక్కాక, కుక్షవస్త్రము, అతిమాత్రము, హరించి మిక్కిలిబలమును ధాతువుప్రేమ, రక్తవృద్ధిని, యౌవనమును, సంభాషణప్రాప్తిని, సరములముత్తమును కలిగించు వరప్రసాదము. 2 డబ్బిలు చాలాను. 20 కు|| డబ్బిలు. 1-0-0 ఆయుర్యేద సమాజ్, పాండుర, గుంటూరు జిల్లా.

గ్యాలిన్ మోటారు పాఠశాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని భాగశేషమున తరిపేయుదు నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో యుక్తభాగములు యేయవలయునో అని ఇది పోయిపుడు స్వల్పముగానేయు రిమేరులు యానుకూలము. పెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్ మోటారు కేర్షింగును, ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి గవర్నమెంటువారివద్దనుంచి లైసెన్సు లభింపించి పంపబడును. యిందులకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును. క్లాసు పీల్చరినెల మొదటివారమున ప్రారంభింపబడును. రాదలచిన విద్యార్థులు జనవరి నెల 21 తేది లోపల 10 రూపాయలు అద్వాన్సుగా పంపుకొని తన కొకస్థానమును నిలుపుకొనవలయును. పాఠశాలవిద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు తాచొనంగవచ్చును. ఈ క్రింద నుదహరించువారికి వ్రాసికొనుదు. (41) గ్యాలిన్ లిండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

మదరాసు మోటారు ఇంజనీర్లు 24 జనరల్ పీటర్సురోడ్డు మాంట్యురోడ్డు పోస్టు, మదరాసు.

మోటారుబండ్ల యంత్రవిజ్ఞానమును, నడుపువిధానమును, బోధనాభ్యాసములు గలవలయును. ప్రత్యేక గమనిక:- పాఠశాలవిద్యార్థులకు ఉచితముగవసతియు, భోజనాదికములును ఏర్పాటుచేయబడును. ప్రతినెలప్రథమమున క్లాసు ప్రారంభ భిక్షును, తయారైన వైశాఖరికి భిక్షుగ్రహణమును, స్వల్ప సంఖ్యయే దీసికొనవచ్చును. మేజరుగారికి వ్రాసికొనవలెను.

శ్రేష్ఠమయిన డోదువత్తులు

అంబరవత్తులు	ధరశేష	1-కి రూ 8, 6, 5, 3, 2
జవ్వారీ	"	4, 3, 2-8
పుసుగు	"	2, 1-8, 1
కన్నారి	"	8, 2, 1-8
వర్షిగు	"	1, అ. 12, 8

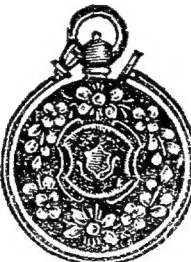
విలియం అండు కో, చామరాజపేట, బెంగళూరు సిటీ

ఆనంద ఫాకటేవేనా

గత వన్నెగల బంగారు నిబ్బకలను. ఎక్కువగా ఇంకిషట్టుటకు పెద్ద కొలాయియున్నది. బాలురకు, వ్యాపారస్థులకు అత్యంత ఉపయోగము. వెల రూ. 1-12-0.

వలయువారు:- ఆర్. వేంకటేశ్వరు అన్డ్ కో, లోక్ సేక్యర్ మద్రాసు అని వ్రాయవలయును.

Grand Clearance Sale Rs. 2-0-0 సాగసైన జూబిలిపాకెట్టు గడియారము. ముందు వెల రూ 4-0-0 యిప్పుటి వెల రూ 2-0-0 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ.

యాగడియారము మేము యిదివరకు రూ 4-0-0 వేనవేల గడియారములు విక్రయించితిమి. మాస్టాకుక్లియర్ చేసి దానివల్ల సగంధరకు అమ్ముచున్నాము. యాగడియారము బహుదృఢమైన సామానులలో చేసి నీచులో నుంచి నేరుగా రప్పించియున్నాము. ఇదిమాత్రమే సాగనుగా వుండును.

ఇతరకంపెనీలలో యింతతక్కువ ధరకు దొరకదు. యీ లాభ కరమైన సమయము తప్పియోడదు మనసమయము దొరుకదు. జనవరి 25 తేదీవరకు రూ 2-0-0 విక్రయించబడును. ధైర్యవంతులై అండు కంపెనీ. 8, ఇరుకప్పకపేడి, మదరాసు.

మహామహిమాసాధ్యాయ బ్రహ్మ శ్రీ కొక్కండ వెంకటరత్నకవి విరచిత గ్రంథములు కొద్దిప్రతులు గలవు. వలయువా రీక్రింది విలీనమునకు వ్రాసికొనవలెను.

- 1 బిల్వేశ్వరీయము 2-0-0
- 2 కొక్కండ మాహాత్మ్యము 0-12-0
- 3 సింహాచల యాత్ర 0-8-0
- 4 గోదావరి వర్ణనము 0-4-0
- 5 నియోగి దీక్షితచరిత్రము 0-8-0
- 6 నరకాసురవిజయ వ్యాయోగము 0-8-0

కొక్కండ కుమారనరసింహం, రాజమహేంద్రవరము (261)

ఆదివచ్చికాన లేక జిన్న తులం 18 రూ. 3-4-0

కన్నారి తులం 1 కి రూ 30-0-0 అమృతాంజనం డిపో, 7, తంబు శెట్టిపేడి, మదరాసు.

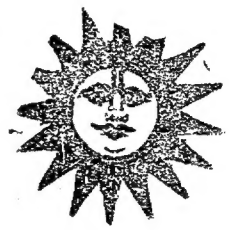
మోహినీ తైలము

5 తులముల నూనె సీసా 1-8 వెల 0-12-0 ఇది మెదడుకు చలువ జేయును. కండ్లముకు ను మాన్పును. వెండ్రుకలు పెరుగును. వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు చేరును. మనోహరముగా నుండును. సువాసన గలిగి యుండును.

ఇది మనోహరముజేయు విద్యాధులు, స్త్రీదేవులు, ఉద్యోగియులు మొదలగు వారికి నుఖప్రద, విశ్రాంతి నిచ్చును. అమృతాంజనం డిపో, 108, ప్రేరికోడ్డు, పాంథాయి, 7, తంబు శెట్టిపేడి, మదరాసు.

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొంచెము మోర్చును స్నానము గనుచుండు. కరస్పాండ్లవల్ల మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:-

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ. (58) 21, హమ్మంపేడి, పాంథాయి.

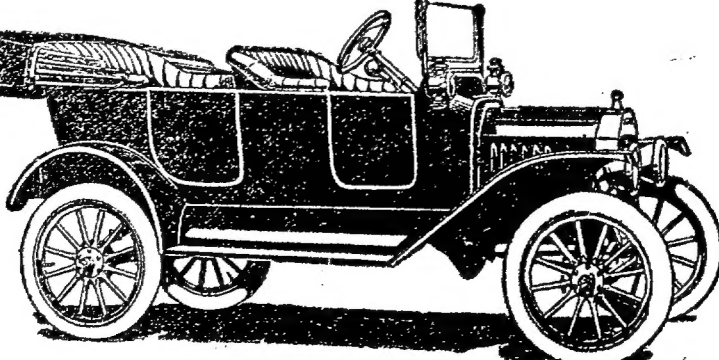
సర్వోగ కుతూరము. ఈ క్రింద కనబడిన మందును కాలజేద శేడములు లేక ఆలసావృద్ధులకు శ్రీపురుష విరుద్ధులకు సేవించిన ఎప్పుడును నిరోధముగ నుండగలదు. మననముంజరి మూత్రము. 40 గల డబ్బిక్రయము రూ 1-0-0 రాజవైద్యనారాయణజీ కేళవజీ (188) 20 చీకాబజార్ కోడు మదరాసు.

ఇశాం! ఇండియామహిమ ఇశాం! ఈ పుస్తకమునందు ఇండియా జేయుయొక్క విరోధ విశేషములను అనేక శాస్త్రములలోనుండి గ్రహించి లోక ప్రేమను గోరి ప్రకటించి యున్నాము. ఇండియా లేక మహా జన్మించిన ప్రతిమనమృదును అవశ్యముగా జనునవలయును. ఈ పుస్తకమునకు వెలరేడు. రిపాలాభిరుచి. వైద్యశాస్త్రి మహేశ్వరకో గోవింద్రి, అరంకనిగ్రామ జేషధాలయము, 157 బ్రాడ్వే, 96 మాంట్యురోడ్డు, మదరాసు.

ఫోర్టు టూరింగు మోటారు బండి

5 గురు కూర్చుండుటకు వీలైనది. పైకప్పు మునుసేసరు ముందుండు ఎలక్ట్రిక్ రుదీపములు, బిగులు, స్పీడ్ మీటరు, వనిముట్లు సహా వెల రూ. 2600 లు.

ఈ బండి ముఖ్యముగా కొనవలెను. ఏమి కలె ఇది అందరికిని గూడ సహాయించును. ప్రత్యేకముగా సామగ్రితో ప్రజలులకు పరిచారం చేయవలెను. ఈ బండ్లు చాలాతేలిక చాలాచుక్క గలవి గాన వీటికి మర్యాదయున్న చాలాతక్కువ. ఈ బండ్లు అగ్నిపరీక్ష చేసి ఈబండ్ల ముందుగా 1000 అడుక్కుచాల బలమైందిగాని చాల తేలిక నేనదిగాన విజయమొచ్చు. ప్రపంచముందు బాడెబడుచున్న మోటారు

బండ్లలో ఫోర్టుబండ్లు సగపాటుకన్న మెచ్చుగా నున్నది. ఈబండ్లకు మీకు కెట్టుబడి వెట్టిసొమ్ము కయ్య సర్దుకొనగలము. ఈబండ్లమీద ప్రపంచముం దన్ని జేషముల లోను ప్రయాణము చేయగలము. కాన దీనిని ఇప్పుడే కొనడు ఈ నె 20 యర లేదా నాటికి 80 బండ్లు ప్రియలలో నచ్చును. ఏమిట ఆకాభంగము కలగబండ్ల ముందు గనే మాకు వ్రాయుడు.

మావిలాసము:- ఓక్స్ అండు కంపెనీ, మదరాసు.